

"Jeg er virkelig bange for, at det er en pæn måde at rydde op i folk på"

- et kriminologisk casestudie af forventninger til det fremtidige østlige Aalborg

Gruppe 5: Tina Bygebjerg Petersen
Kandidatuddannelsen i Kriminologi, 4. Semester 2015
Aalborg Universitet
Vejleder: Annick Prieur
Antal sider: 86
Antal ord: 22606

Titelblad

Specialetitel: "Jeg er virkelig bange for, at det er en pæn måde at rydde op i folk på" – et kriminologisk casestudie af forventningerne til det fremtidige østlige Aalborg

Problemformulering:

Hvilke forventninger er der beskrevet i den boligsociale helhedsplan for det østlige Aalborg i forhold til det fremtidige borgervendte kriminalitetsniveau, oplevet tryghed samt stigmatisering, og hvilke indflydelser kan de fysiske forandringer af bydelen have herpå?

Formål: At skabe indsigt i forventninger til kriminalitet, oplevet tryghed samt stigmatisering i forhold til de fysiske forandringer af bydelen Aalborg Øst, som er en del af den boligsociale helhedsplan for det østlige Aalborg. Problemformuleringen belyses med teori og i alt 7 informanter, som har til fælles at arbejde i bydelen. Dette speciale er et casestudium.

Specialet er udarbejdet af:

Tina Bygebjerg Petersen, studienummer: 20103677

Antal sider: 86

Antal ord: 22606

Transskription af interviews samt interviewguides er vedlagt som bilag i separat CD-rom bagerst i mappen.

Abstract

This thesis is purposed with investigating how renovations of residential areas, in Aalborg East, Denmark, will influence crime rates, experienced resident fear, stigmatisation of the area and how these three parameters correlate with the expectations outlined by the boligsociale helhedsplan. The thesis utilises a theoretical approach and aims at validating the theoretical framework through collected empirical material. The title of this thesis is; "I fear this is a nice way to clean up amongst the residents" – a criminological case study of the expectations to the future Aalborg East.

Through this thesis, it could be established that by taking into account, crime prevention techniques in the renovation projects, the local police and local resident representative found there to be less crime, which correlates with the expectation outlined in the boligsociale helhedsplan. These findings are corroborated and analysed using the routine activity theory by Cohen & Felson and the unformed social control theory by Flemming Balvig.

In relation to experienced resident fear, this thesis found that signals of crime and none-self experienced crime, are more important factors than the actual crime rate in the current area. Furthermore, the empirical material introduced in this thesis, brings to light that deviant behaviour is a much greater problem, than the actual crime. The majority of this behaviour involves hazardous and noisy driving of mopeds, which seemingly have a bigger influence on the experienced fear, than the actual crime rate.

Further more, one of the expectations outlined in the boligsociale helhedsplan, was to change the year long stigmatisation of Aalborg East. Through the collected empirical material, it could be established that one of the reasons for the lasting stigmatisation of the area, where bad publicity in the media. The informants used in the thesis explain that the media generally covers the area in a negative way and that the negative media coverage would have to stop, for the stigmatisation to go away.

Finally it is uncovered that the renovations of the area, might attract more resourceful residents, which is also one of the expectations outlined by the boligsociale helhedsplan. In

turn, this do seemingly also lower crime rates and decrease the experienced resident fear. However, the addition of more resourceful residents might contribute to widening the gap amongst the residents of Aalborg East.

The empirical material of this thesis consists of 1 focus-group interview and 4 semi-structured interviews. The thesis has a deductive approach and the survey design is a case-study.

Dette speciale har fokus på følgende tre boligområder: Sebbersundvej, Sundvejene og Skallerupvej. Disse er markeret og vist på kortet ovenfor. I Specialets bilag 1 findes et kort over Aalborg Kommune, hvori bydelen Aalborg Øst er farvemarkeret.

Indholdsfortegnelse

TITELBLAD	2
ABSTRACT	3
KAPITEL 1- INTRODUKTION	8
1.1 DET UPOPULÆRE AALBORG ØST	8
1.2 SPECIALETS PROBLEMSTILLING - FRA UDSAT OMRÅDE TIL ATTRAKTIVT OMRÅDE?	10
BORGERVENDT KRIMINALITET OG OPLEVET UTRYGHED I AALBORG ØST	12
ÅRSAGER TIL DEN OPLEVEDE UTRYGHED	17
OPSAMLING	18
1.3 PROBLEMFORMULERING	19
1.4 DEN BOLIGSOCIALE HELHEDSPPLAN FOR DET ØSTLIGE AALBORG 2013-2016	19
1.5 AFGRÆNSNING	22
1.6 SLAGETS GANG	23
KAPITEL 2 – TEORETISKE OVERVEJELSER	25
2.1 SEGREGATION OG GENTRIFIKATION	26
2.2 BROKEN WINDOWS THEORY	28
2.3 KRIMINALITETSANGST I BOLIGOMRÅDER	29
2.4 UFORMEL SOCIAL KONTROL I BOLIGOMRÅDER OG RUTINEAKTIVITETSTEORI	32
2.5 TERRITORIALT STIGMA	33
KAPITEL 3. METODE OG EMPIRI	37
3.1 UNDERSØGELSESDSIGN	39
3.2 KVALITATIVE UNDERSØGELSESINTERVIEW	40
SEMI-STRUKTUREREDE INTERVIEW	40
FOKUSGRUPPEINTERVIEW	41
3.3 UDVÆLGELSE AF INFORMANTER OG ADGANG TIL FELTET	43
9220 – DE FRIVILLIGE	44
NÆRPOLITIET I AALBORG ØST	45
BEBOERKONSULENTER	46
3.4 INTERVIEWSITUATIONEN	47
FOKUSGRUPPEINTERVIEW	47

SEMI-STRUKTUREREDE INTERVIEWS	49
3.5 UDARBEJDELSE AF INTERVIEWGUIDES	50
3.6 KVALITETSSIKRING	51
KAPITEL 4 – ANALYSE	53
4.1 ANALYSESTRATEGI	53
4.2 BORGERVENDT KRIMINALITET OG OPLEVET TRYGHED I FORHOLD TIL FYSISKE FORANDRINGER	53
GIVER FYSISKE FORANDRINGER ET LAVERE KRIMINALITETSNIVEAU?	54
AALBORG ØST – EN TRYK BYDEL AT FÆRDES I?	57
DELKONKLUSION	62
4.3 ET BEDRE IMAGE?	63
KAN DE FYSISKE FORANDRINGER STYRKE DEN SOCIALE SAMMENHÆNGSKRAFT I AALBORG ØST?	63
SKABELSEN AF EN NY IDENTITET - DET ATTRAKTIVE ØSTLIGE AALBORG	66
DELKONKLUSION	69
4.4 DEN NYE BEBOER	70
BEDRE BOLIGER - BEDRE BEBOERE?	70
FYSISK FORANDRING - EN PÆN MÅDE AT SMIDE GAMLE BEBOERE UD PÅ?	73
DELKONKLUSION	75
KAPITEL 5 – DISKUSSION OG KONKLUSION	76
DET BORGERVENDTE KRIMINALITETSNIVEAU	76
DEN OPLEVEDE TRYGHED	77
STIGMATISERING	78
KONKLUSION	79
LITTERATURLISTE	81
BILAG 1	86

Kapitel 1- Introduktion

Aalborg Øst er indvarslet til en ny tidsalder ifølge den aktuelle boligsociale helhedsplan for bydelen. Jeg vil med et kriminologisk blik, oplyse hvilke forventningerne, anliggende til den borgervendte kriminalitet, oplevet tryghed og stigmatisering, som den aktuelle boligsociale helhedsplan indeholder, samt hvilken indflydelse de fysiske renoveringer af bydelen kan have på disse forventninger.

Min interesse er opstået, da jeg gennem de sidste fem år selv har været beboer i bydelen, og de seneste par år har set de mange renoveringer af forskellige boligområder i bydelen. Dette er mit speciale på kriminologiuddannelsen, og det er derfor udført som specialestuderende. Interessen for netop dette emne og dette felt er dog også opstået som beboer i en forandrende bydel.

Med følgende kapitel vil jeg kaste et historisk blik på Aalborg Øst i forhold til kriminalitet, oplevet tryghed og stigmatisering. Dette blik vil lede op til specialets problemformulering.

1.1 Det upopulære Aalborg Øst

I disse år er den østlige del af Aalborg under fysisk forandring og *"frem til 2020 investeres der mere end 10 mia. kr. i bydelens boliger, erhverv, offentlige servicefunktioner samt forskning og uddannelse"* (Helhedsplan: 15). Næsten halvdelen af de almene boliger i bydelen er enten blevet, i gang eller skal renoveres i disse år. I 2013 og 2014 blev 400 almene boliger på Sundvejene (Sallingsundvej og Tambosundvej) og 72 almene boliger på Skallerupvej renoveret af Himmerlands boligforening og boligforeningen Fjordblink, mens Lejerbo planlægger at renovere 200 almene boliger på Skallerupvej; *"Projekterne indebærer nedlæggelse af utidssvarende boliger ved lejlighedssammenlægninger. Flere blokke nedrives for at give områderne ny identitet og variation."* (Helhedsplan: 5).

I alt står 1800 af bydelens 4000 almene boliger til at gennemgå en renovering indtil 2020. Aalborg Øst vil til den tid også indebære et nyt supersygehus, som er planlagt til at åbne dørene i 2021.

Aalborg Øst har i mange år været plaget af et negativ image, og bydelen er for mange udefrakommende *"et symbol på fattigdom, kriminalitet og andre sociale problemer,"* (Skjøtt-Larsen, 2008; 26). Det negative ry skyldes, at bydelen de første mange år var plaget af en høj

fraflytningstendens, mange beboere på overførselsindkomst og en opfattelse af en høj kriminalitetsrate (Lybech, 2008: 5). Dette negative ry var stadig pålagt bydelen i 2012.

Dette viste en undersøgelse lavet i forbindelse med Aalborg Øst og territorielt stigma, hvor de adspurgte respondenter svarede således på, hvilke steder i Aalborg de mindst ønskede at bo:¹

De mest upopulære bosteder i Aalborg:

1	Aalborg Øst (37,9%)
2	Midtbyen (14,0%)
3	Nørresundby, centrum (8,4%)
4	Skalborg-Sofiendal-Kærby (6,2%)
5	Vejgård (5,9%)

(Kilde: Christensen & Jensen, 2012: 71)

Ovenstående viser, at Aalborg Øst ikke er en bydel, som anses for at være et populært eller foretrukket bosted.

Indvarslingen til en ny tidsalder for bydelen er i disse år aktuel, og med de fysiske forandringer er forventningen også, at bydelen kan slippe af med det negative ry, da dette ry stadig spøger (Interview 1,2,3,4 og 5).

Jeg har fundet interesse for, at undersøge forventningerne der er til, hvilken indflydelse de fysiske forandringer har på en negativ stemplet bydel.

Interessen er opstået, da jeg selv gennem de sidste 5 år har boet i bydelen, men min interesse blev skærpet under et praktiksemester på kriminologistudiet i efteråret 2014. Min praktikperiode foregik på Kvarterværkstedet og Projekt 9220, som er boligsociale foreninger der arbejder i og for Aalborg Øst. Kvarterværkstedet blev etableret i forbindelse med et områdeløft af bydelen i 1997, hvor seks andre områder rundt i Danmark også var med i

¹ Svar på spørgsmål om hvilke to steder i Aalborg, man mindst ønsker at bo. Procentsatsen er opgjort som andelen af første eller anden prioritet, et bosted har modtaget, ud af det samlede antal første og anden prioritet. Det er kun muligt at vælge den samme bydel én gang. 962 respondenter har afgivet præferencer.

Af de afgivne svar er 104 udeladt, fordi de er afgivet på forskellige kvarterer indenfor et område der regnes som samme bydel (i alt indgår 1820 svar)

projektet. Områdeløftet i Aalborg Øst havde målsætningen, at løfte bydelen med henblik på at forbedre bydelens dårlige ry. Områdeløftet i Aalborg Øst adskilte sig fra de seks andre områdeløft, da der i denne bydel ikke blev afsat finanser til fysiske forbedringer af boliger. Med den nuværende helhedsplan for bydelen, fra 2013-2016, er der lagt stor vægt på netop sådanne forbedringer og dermed også et fysisk løft af bydelen.

Jeg fik gennem mit praktikophold, et dybere indblik i det sociale arbejde der udføres, for at skabe en bedre bydel samt et bedre ry hertil. Alt imens var renoveringen af bydelen i fuld gang, og jeg blev nysgerrig efter at undersøge, om de fysiske forandringer vil kunne medføre en forbedret og mere attraktiv bydel, som helhedsplanen antager, og hvem det er, det bliver en attraktiv bydel for?

Formålet med dette speciale er, at skabe indsigt om hvilke forventninger der er til det forandrede Aalborg Øst, i forhold til sociale problemer, såsom borgervendt kriminalitet, oplevet utryghed blandt beboerne og stigmatiseringen af bydelen. Har fysiske rammer indflydelse på disse sociale problemer? Og kan fysiske forbedringer af boligområder have en positiv indflydelse på disse sociale problemer?

1.2 Specialets problemstilling - Fra udsat område til attraktivt område?

Aalborg Øst opstod som bydel i 1970'erne grundet høj tilflytning og hertil boligmangel i Aalborg Kommune. De tilflyttere der havde råd, flyttede hurtigt videre i nybyggede parcelhuse, mens de der havde færre midler, flyttede i etageejendomme. Det var især i Aalborg Øst, at disse etageejendomme koncentrerede sig (Lybech, 2008: 4).

Aalborg Øst adskiller sig stadig idag fra resten af Aalborg Kommune på boligområdet. *"Andelen af almene boliger i Aalborg Øst er dobbelt så stor som i kommunen som helhed,"* (Statistisk sammenligning af kvarterløftområderne). Det almennyttigt boligmarked i Danmark er hovedsageligt politisk reguleret, hvorimod et ejerboligmarked er markedsreguleret (Greve, 2015 (RED), Kap. 18. Larsen, 2015: 424). De politiske grunde til et almennyttigt boligmarked indebar forsikringen, at boligudgifterne var begrænset, og stigningerne var balancerende, så alle samfundsgrupper oplevede økonomisk tryghed i boligsituationen i en tid med boligmangel.

I et markedsreguleret boligmarked balanceres prisen af efterspørgslen på boligen, hvor prisen derfor ofte er langt højere end en almen bolig. Boligmarkedets indretning betød med tiden, at *"de der havde råd til det i stigende omfang flyttede over i ejerboligsektoren"* og det *"koncentrerer mennesker fra bunden af samfundet i specifikke dele af den almennyttige boligsektor"* (Ibid.: 425).

Dermed var den almennyttige boligsektor *"gået fra at være løsningen på boligspørgsmålet... til at være en sektor, der huser sociale problemer, og som skaber utryghed"* (Ibid.: 427). Udviklingen har medført, at den almene boligsektor har fået flere opgaver, end blot at stille billigere boliger til rådighed, da netop en høj koncentration af socialt svage og etniske minoriteter i bestemte almene boligområder kan betyde en belastning af disse boligområder. I dag er boligorganisationerne involveret og samarbejder med kommunerne om, at løse de sociale problemer. Dette speciale har jeg valgt at inddrage beboerkonsulenter, der arbejder i forskellige boligforeninger i Aalborg Øst, da disse informanter har daglig kontakt med beboerne i deres givne boligområde. Beboerkonsulenterne er netop et udtryk for, at boligforeningernes opgave i dag strækker sig ud over blot at stille billige boliger til rådighed.

Da andelen af almene boliger i Aalborg Øst er høj, har det gennem tiden medført en segregation, og i følge den aktuelle helhedsplan adskiller bydelens beboere sig fra resten af Kommunen på følgende måder: En større andel beboere med anden baggrund end dansk, lavere gennemsnitlig årsindkomst (ca. 45% lavere), mange beboere på offentlig forsørgelse, høj arbejdsløshed og husstande med enlige forsørgere er i visse boligområder 18 procentpoint over kommunegennemsnittet.

Derudover melder boligorganisationerne om en stigende fraflytningstendens af forskellige årsager og udsættelser grundet lejerestancer. Blandt ejendomsfunktionærerne i området meldes der om sociale problemer i form af misbrug, psykisk sygdom og ensomhed blandt beboerne. (Helhedsplan: 7). Aalborg Øst bliver i dag stadig betegnet som en belastet bydel.

Udover ovenstående aktuelle udfordringer har bydelen også førhen været plaget af et højt kriminalitetsniveau, som boligforeningerne har forsøgt at bekæmpe med forskellige strategier. Eksempelvis da Himmerlands Boligforening i 2008 valgte, at 11 familier med kriminelle medlemmer skulle smides ud af deres lejemål i bydelen. Dette grundet problemer med blandt andet kriminalitet gennem længere tid; *"Der har både været tale om kriminalitet,*

grov overtrædelse af husordenen med larm og ballade samt overfald,” (Boligen, 2008: 16). Problemerne fik ”mange ressourcestærke beboere og folk, der har boet her i mange år, har valgt at flytte. De blev erstattet af socialt svagere stillede beboere” (Ibid.: 16).

Lejerbo Aalborg valgte at benytte en anden strategi, da de i 2009 satte 52 overvågningskameraer op på Skallerupvej. Boligområdet havde gennem længere tid været plaget af indbrud, hærværk og problemer med kadavere i deres affaldscontainere. Videoovervågningen, som i første omgang blev vurderet ulovligt, blev i 2010 lovvedtaget, og det har siden været muligt for almene boligforeninger at videoovervåge deres boligområder (Internetkilde 1).

Med strategierne forventede boligforeningerne at gøre boligområderne mere trygge og dermed mere attraktive ved at bringe kriminaliteten i boligområderne ned. De gennemførte og planlagte fysiske forandringer af bydelen, kan også ansues som en strategi for at gøre Aalborg Øst attraktiv og et forsøg på, at slippe af med det sit negative ry. Spørgsmålet om hvem bydelen gøres attraktivt for presser sig på, og dette vil jeg undersøge i specialets analysedel 3.

Borgervendt kriminalitet og oplevet utryghed i Aalborg Øst

Ifølge nærpolitiet i Aalborg Øst er kriminalitetsniveauet faldet gennem årene i bydelen, og er i dag meget lav i forhold til resten af Aalborg Kommune (Interview 2: 1). Jeg har i dette speciale valgt at fokusere på den borgervendte kriminalitet, og jeg anmodede derfor Nordjyllands Politi om et anmeldelsesregister over netop denne type kriminalitet i bydelen.

Følgende data viser, antallet af anmeldelser politiet har modtaget af borgervendt kriminalitet i Aalborg Øst fra 2012-første halvår for 2015;

Gerningskodetekst	2012	2013	2014	2015 (foreløbig tal indtil 03/06- 2015)
Andre	269	191	178	69 (138)
Brandstiftelse, forsætlig	29	33	9	2 (4)
Butikstyveri købmand/supermarked/mejeri	27	26	27	12 (24)
Hærværk	94	101	68	25 (50)
Indbrud i kolonihavehus	7	21	8	9 (18)
Indbrud i lejlighed	92	37	14	7 (14)
Indbrud i villa og lignende	96	37	24	8 (16)
Tyveri af benzin/olie	122	85	74	16 (32)
Tyveri af nummerplader	68	74	66	11 (22)
Tyveri fra andet sted	37	35	20	12 (24)
Tyveri fra lomme/taske/bagage	35	45	23	10 (20)
Tyveri fra personbil	101	53	125	10 (20)
Tyveri fra skole/fritidshjem og lign.	21	18	6	8 (16)
Tyveri fra svømmeh./idrætsanl./omklæd.rum	20	20	16	6 (12)
Tyveri i øvrigt	14	18	19	9 (18)
Vold	42	30	22	11 (22)

(kilde: Nordjyllands politi efter anmodning om aktindsigt).

Antallet af anmeldelser af den borgervendte kriminalitet i Aalborg Øst viser en faldende tendens for næsten alle gerningerne, som nærpoltiet også oplyser. Tallene fra 2015 er hidtidige tal for det første halve år, og jeg har derfor skrevet antallet af anmeldelser som de, alt andet lige, vil give sig ud i slutningen af året i parentes.

Et anmeldelsesregister giver et billede af kriminalitetsniveauet, men det er ikke nødvendigvis et billede af det faktiske kriminalitetsniveau. Af forskellige årsager anmeldes alt kriminalitet ikke og dette betegnes for mørketal. Mørketal for kriminalitet er, at den begået kriminalitet ikke anmeldes og dermed ikke registreres, selvom den har fundet sted. Herudover kan en del af de registrerede anmeldelser være falske og dermed ikke dække over faktisk begået kriminalitet. Et anmeldelsesregister giver derfor et billede af det anmeldte kriminalitetsniveau og ikke det faktiske kriminalitetsniveau.

Den oplevede utryghed, eller kriminalitetsangst, i Aalborg Øst er mere kompliceret at vise gennem tal, da det er en subjektiv oplevelse. Jeg vil alligevel forsøge at give et billede af denne ved at benytte et tryghedsindeks, som inkluderer boligområdet Sebbesundvej i Aalborg Øst. Dette boligområde er kategoriseret som særligt udsat, og kriminaliteten er i dette område også faldende, som det ses i resten af bydelen. Jeg har valgt at inkludere resultater fra Politiets tryghedsindeks for Sebbesundvej, for at undersøge nærmere, om et faldende kriminalitetsniveau forårsager en stigning af oplevet tryghed i et boligområde, i dette tilfælde, et udsat boligområde.

I 2013 og 2014 udrettede politiet i Danmark et tryghedsindeks² over de særligt udsatte områder, også kendt som ghettoer, hvor den grundlæggende oplevede tryghed blandt beboerne blev undersøgt. Et ghettoområde kategoriseres som et udsat boligområde med en koncentration af ressourcetsvage beboere, og i disse udsatte boligområder, viser undersøgelser, at der *"opstår en område effekt... Beboerne socialiserer på en måde, hvor deres livschancer forriges, og de fastholder hinanden i en svag tilknytning til arbejdsmarked, uddannelsesinstitutioner og fritidsliv"* (CFBU, 2015: 18; Christensen 2013).

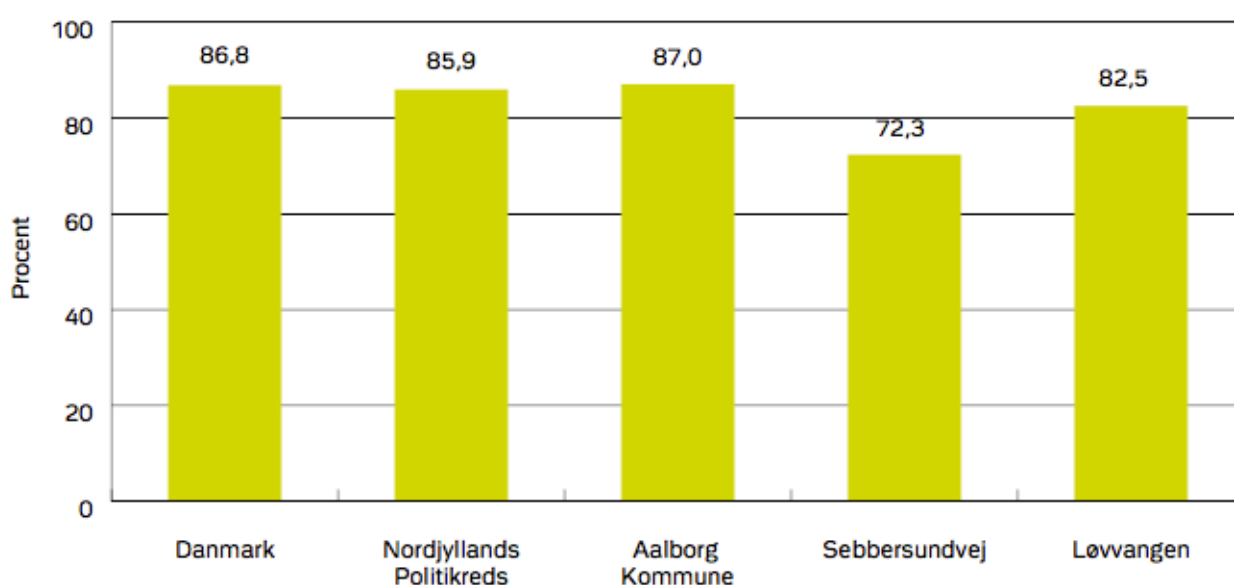
I Aalborg Øst er boligområdet 'Sebbesundvej' et særligt udsat boligområde, og er i 2015 endnu placeret på 'Ghettolisten'³.

² Tryghedsindekset består af et spørgeskemaundersøgelse og et anmeldelsesindeks. Spørgeskemaundersøgelsen består af 12.279 respondenter (svarprocent på 56.8) og anmeldelsesindekset dækker over politiets register over borgernes anmeldelser til politiet i perioden 4. Kvartal 2013 til 3. Kvartal 2014.

³ I 2013 kom Sebbesundvej på den såkaldte Ghettoliste der indeholder fem kriterier; uddannelsesniveau, indkomst, arbejdsløshed, kriminalitet og etnicitet.

Følgende figur 1 viser, at beboerne på Sebbesundvej er mindre trygge i deres boligområde set i forhold til resten af Aalborg Kommune;

Figur 1: Andelen af grundlæggende trygge borgere i Nordjyllands Politikreds

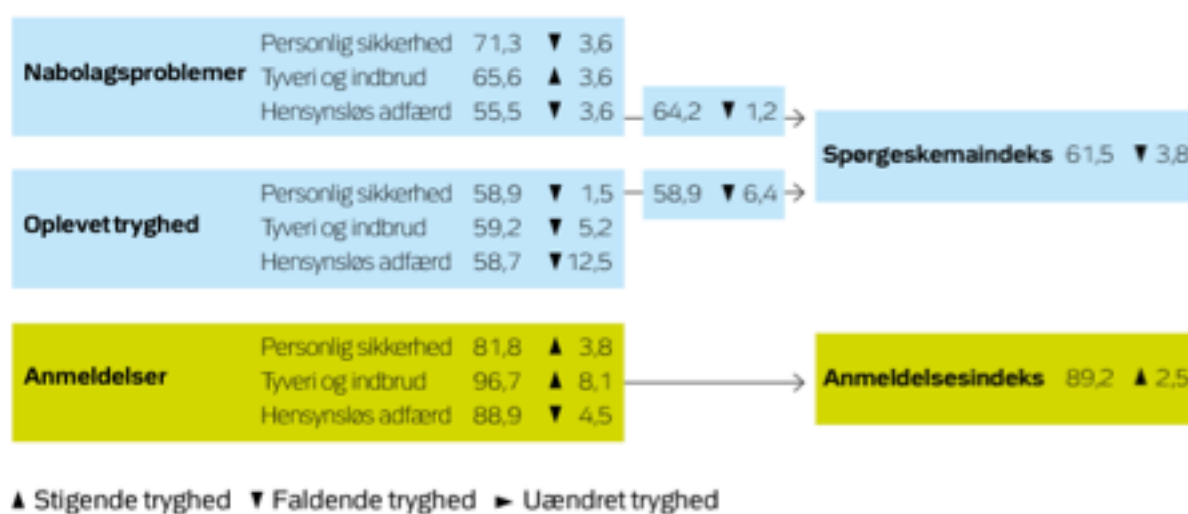
(Kilde: *Politiets tryghedsindeks, 2014: 30*)

Både Sebbesundvej og Løvvangen i Nørre Sundby er udpeget af Nordjyllands Politi som særligt udsatte områder (Politiets tryghedsindeks, 2014: 30). Tryghedsundersøgelsen er udarbejdet via spørgeskemaer og et anmeldelsesregister. Undersøgelsen viser, at på trods af en faldende kriminalitet i Nordjyllands Politikreds, er den oplevede utryghed samtidig stigende i de særligt udsatte boligområder, *"hvilket betyder, at borgerne er mere utrygge ved problemerne i deres nabolag"* (Ibid.: 33).

Beboerne på Sebbesundvej burde opleve en stigende tryghed eller en mindre kriminalitetsangst, da kriminaliteten i området er faldende, særligt i kriminaliteten mod den personlige sikkerhed og tyveri og indbrud (Ibid.: 33). Men undersøgelsen viser, at beboerne oplever en faldende tryghed.

Følgende figur 2 illustrerer, at den oplevede tryghed blandt beboerne på Sebbersundvej er faldende for alle tre nabolagsproblemer, personlig sikkerhed, tyveri og indbrud samt hensynsløs adfærd;

Figur 2: Tryghedsindeks for Sebbersundvej

(Kilde: Politiets tryghedsindeks, 2014: 39)

Anmeldelsesindekset for Sebbersundvej viser, at den oplevet tryghed derimod burde stige indenfor den personlige sikkerhed samt tyveri og indbrud. Dette kan tyde på, at kriminalitetsniveauet ikke er det eneste, der har indflydelse på den oplevede tryghed i et boligområde.

Da den anvendte tryghedsundersøgelse blot strækker sig fra 2013 til 2014, kan det også betyde, at der er et eftersleb på den oplevede tryghed.

Indenfor tryghedsforskningen er der enighed om, at der er flere faktorer, der har afgørende indflydelse på den samlede tryghed for beboere i et boligområde. I blandt disse faktorer er de fysiske rammer ('Tryghed i udsatte boligområder', 2012: 19). Hvilken indflydelse de fysiske

rammer kan have for den oplevede tryghed boligområdernes beboere i Aalborg Øst, vil jeg analysere på et teoretisk plan i specialets analyse sammen med det indsamlede empiri.

Årsager til den oplevede utryghed

Den oplevede tryghed kan påvirkes af forskellige årsager. Jeg har valgt i dette afsnit, at koncentrere mig om følgende årsager, som kan have indflydelse på en oplevelse af tryghed; tegn på kriminalitet og indretningen af boligområder.

Selve tilstanden af et boligområde, både i form af boligernes udseende samt hærværk og affald, kan have indflydelse på den oplevede tryghed. Jeg valgte at spørge nogle af specialets informanter, hvordan de ville opfatte en ukendt bydel, som var plaget af meget hærværk og affald. Informanterne oplyste, at de ville opfatte bydelen som utryg og et sted de ville undgå; *"J: Jeg tror faktisk, jeg ikke ville gå der"* (Interview 1: 33). En anden informant mente, at hun godt kunne gå rundt i bydelen, hvis hun skulle, men udseendet forårsagede, at hun ikke ville bo der;

"DM: Nu er jeg jo ikke bange af mig, så jeg tror bare jeg ville vade igennem, og så se hvad det er for noget graffiti, de havde lavet, men jeg ville ikke bo der, jeg ville tænke 'her er meget kriminalitet'" (Interview 1: 33).

Ovenstående er et eksempel på, at blot tegn på kriminalitet kan efterlade en oplevelse af utryghed. Dette finder Ærø & Christensen også i deres dokumentation om forebyggelse af kriminalitet i boligområder;

"Kilden til utryghed kan være mødet med andre mennesker, hvis signaler vi ikke umiddelbart forstår, og en adfærd vi føler truende. Kilden kan også være mødet med tegn på kriminalitet, som fx graffiti og anden hærværk, der minder os om, at her er der foregået noget ulovligt" (Ærø & Christensen, 2003: 7)

Dermed kan et område, der har tegn på kriminalitet netop medføre mere kriminalitet, da området kan opfattes som et ingenmandsland med en lille opdagelsesrisiko. Området fremtræder, som et sted ingen har interesse i at beskytte, da det er hærget af hærværk og affald i forvejen. Risikoen for at de kriminelle handlinger derfor bliver opdaget, kan derfor

antage for at være lav. Dette antages blandt andet i Rational Choice Theory med et miljøkriminologisk perspektiv, hvor individets valg om at begå kriminalitet påvirkes af niveauet af omkostningerne herved. Den kriminelle vil foretrække egnede steder til at udføre de kriminelle handlinger, og boligområder der signalerer kriminalitet, vil ofte opfattes som et egnet sted (Andresen, 2014: 76-77).

Ifølge Oscar Newman spillede den moderne byplanlægning en stor rolle i fremtrædelsen af, at boligområderne var ingenmandsland. Byplanlægningen medførte, at mange mennesker mistede deres tilhørsforhold til deres boligområde og dermed 'forpligtelsen' for at beskytte det, behandle det ordenligt samt være en deltagende aktør i at forhindre kriminaliteten i deres områder. Beboerne begyndte at føle sig fremmede for hinanden og med opløsningen af deres tilhørsforhold til boligområdet, blev det i stedet opfattet som et offentligt område. Dette var, ifølge Newman, årsag til at kriminaliteten var steget, i de boligområder han undersøgte, da et opfattet offentligt område er sværere at administrere end et opfattet privat område (Colquhoun, 2004: 41-42).

Det er derfor relevant at tænke kriminalpræventivt når boligområder skal indrettes, da den fysiske udformning kan have stor indflydelse på den oplevede tryghed og kriminalitetsniveauet (Internetkilde 2).

Opsamling

Jeg har som beboer i Aalborg Øst ofte lagt øre til det negative ry, der er pålagt bydelen samt læst herom. Jeg har oplevet at få stillet spørgsmål fra udefrakommende, om bydelen ikke er farlig at bo i? Jeg har endnu ikke personligt oplevet bydelen mere utryg eller kriminel end tidligere boet steder, på trods af det er første gang, jeg har boet i en belastet bydel. Derfor kan jeg heller ikke lade være med at undre mig, om problemet findes i virkeligheden eller blot i tekster og gamle vedvarende rygter?

En bydel der opfattes som utryg og kriminalitetsplaget, kan bidrage til en negativ udvikling og ende med at blive fanget i en negativ spiral. Stigmatiseringen kan blandt andet skabe utryghed for endnu flere beboere, have økonomiske konsekvenser for tilbageblevne beboere, da fraflytningstendens vil være høj, og det vil også være et problem for de institutioner, der bruger ressourcer på, at forandre et udsat område til et attraktivt område. Den aktuelle boligsociale helhedsplan for det østlige Aalborg har for første gang også et fokus på den

fysiske forandring af bydelen, og hertil vil jeg analysere ovenstående udfordringer. Kan man bygge sig ud af kriminalitet, utryghed og en fastgroet stigmatisering?

1.3 Problemformulering

Formålet med dette speciale er, at undersøge hvilke forventningerne der er til det fremtidige borgervendte kriminalitetsniveau, oplevede tryghed og stigmatisering i det fysisk forandrede Aalborg Øst.

Følgende problemformulering er udformet:

Hvilke forventninger er der beskrevet i den boligsociale helhedsplan for det østlige Aalborg i forhold til det fremtidige borgervendte kriminalitetsniveau, oplevet tryghed samt stigmatisering, og hvilke indflydelser kan de fysiske forandringer af bydelen have herpå?

Specialets besvarelse af ovenstående problemformulering vil tage udgangspunkt i den deduktive tilgang. Med den udvalgte teori vil jeg give teoretiske svar og hertil anvende eget indsamlet empiri til at give de teoretiske svar værdi.

Følgende afsnit er en oversigt over hvilke forandringer, der er pålagt bydelen indtil 2016 ifølge den aktuelle boligsociale helhedsplan.

1.4 Den boligsociale helhedsplan for det østlige Aalborg 2013-2016

Den boligsociale helhedsplan 2013-2016 'Velkommen til det østlige Aalborg' er en viderebygning på den boligsociale helhedsplan 2007-2012 '9220 Aalborg Øst'.

I den aktuelle boligsociale helhedsplan er der et fokus på fysiske renoveringer, hvor der i den første helhedsplan var fokus på *"at styrke beboernes tilknytning til arbejdsmarkedet og fritidsaktiviteter samt forbedre deres sundhedstilstand"*, dette gennem sociale indsatser (Kildeparken 2020: 5). Herudover omfattede den tidligere helhedsplan også en imageindsats, hvortil midlerne var af social karakter.

Den boligsociale helhedsplan 2013-2016 er et samarbejde mellem Aalborg Kommune og boligorganisationerne Himmerland Boligforening, boligforeningen Fjordblink, Lejerbo Aalborg, Aalborg og boligforeningen Vanggården (Helhedsplan: 5). Frem til 2020 har de involverede aktører fokus på en særlig indsats i bydelen. Helhedsplanen søger, at forventningerne skal nås ved, at de aktuelle og kommende renoveringer skal have indflydelse på indsatsen fra den tidligere helhedsplan;

"på baggrund af den hidtidige indsats og sammenhængen med fysiske investeringer og renoveringer"(Helhedsplan: 9).

Et af helhedsplanens hovedvisioner er; *"at Aalborg Øst med udgangspunkt i de af helhedsplanen omfattende boligafdelinger udadtil og indadtil opfattes og betegnes som et godt sted at bo,"*(Helhedsplan: 9).

Helhedsplanen er udviklet på baggrund af en interressentanalyse hvor 54 interressentinterviews er foretaget (Helhedsplan: 10). Disse interviews er grundlaget for, hvilke forventninger der ligger til helhedsplanens aktiviteter samt virkning. Dette har medført forskellige forventninger til planens to udvalgte indsatsområder. Indsatsområderne er; A – Børn, unge og familie, B – Kultur og fritid.

Jeg vil ikke udføre en større redegørelse for hver af disse indsatsområder samt alle indsatserne hertil, men derimod fremhæve de forventninger der er relevant i forhold til problemformuleringen i mit speciale.

En forventning til indsatsområde A – Børn, unge og familie er, at der udføres forebyggende arbejde, som vil kunne aflæses på det fremtidige antal anmeldelser af den borgervendte kriminalitet i bydelen. Forventningen vil bedømmes på; antallet af anmeldelser i kategorien borgernær kriminalitet. Denne forventning er opført, da der i relation med forebyggelse og kriminalitet er konstateret en *"overhyppighed af anmeldelser for borgernær kriminalitet, hærværk og vold"* (Helhedsplan: 14).

Forventningen til det fremtidige kriminalitetsniveau af borgernær, også kaldet borgervendt, kriminalitet er, at denne vil falde i bydelen indtil helhedsplanens ende i 2016.

Aktiviteterne for at opnå denne nedgang i anmeldelserne er sociale aktiviteter. Disse er: Relations arbejde blandt udsatte børn og unge, sociale tilbud i nærområdet, boligsociale kompetenceudvikling og overgange i børnelivet.

Jeg vil i dette speciale undersøge, hvilken indflydelse de fysiske forandringer kan have på forventningen om et faldende antal anmeldelser af den borgervendte kriminalitet i Aalborg Øst.

Indsatsområde B – Kultur og fritid søger at understøtte en *”fysisk og social forandring af bydelen”* (Helhedsplan: 15). Ved at understøtte kulturen og fritidslivet i bydelen, er forventningen at beboernes sociale sammenhængskraft styrkes. Den aktuelle helhedsplan fremfører, at der under den tidligere helhedsplan er gjort erfaring med *”hvordan kultur anvendes som dialog- og forandringsskabende markør i et udsat område”* (Helhedsplan: 15).

Med en styrkelse af den sociale sammenhængskraft og ønsket om at tiltrække kulturinstitutioner, er forventningen, blandt andet, at nedbringe de mange fraflytninger og reducere udlejningsvanskelighederne, imødegå den sociale ulighed samt skabe en ny identitet i Aalborg Øst. Dette kan tilskrives at høre sig til indenfor en imageindsats, hvor der søges at ændre den stigmatiserede bydel til en attraktiv bydel. Da helhedsplanen har fokus på at skabe sammenhæng mellem de sociale indsatser og de fysiske renoveringer, vil jeg undersøge hvilken indflydelse de fysiske forandringer kan have på den sociale sammenhængskraft i bydelen. Derudover vil jeg også analysere, hvilken indflydelse de fysiske forandringer kan have på at ændre imaget i Aalborg Øst.

Boligorganisationerne er de aktører, som er mest centrale i forhold til de fysiske renoveringer. Himmerlands boligforening startede i 2011 en helhedsplan kaldet ‘Kildeparken 2020’. Denne plan indebærer store renoveringer af 3 boligområder, som vil gennemgå en radikal omdannelse af disse. ‘Kildeparken 2020’ indgår som en del af den aktuelle boligsociale helhedsplan. Indsatsområderne og ‘Kildeparken 2020’ har til sammen den brede vision; *”At helhedsplanen har en positiv afsmittende virkning på udviklingen af bydelen som helhed,”* (Helhedsplan: 9). ‘Kildeparken 2020’ forventes at koste 1,5 milliarder og en del af disse penge kommer fra Landsbyggefonden.

Ovenstående udvalgte forventninger til den boligsociale helhedsplan for 9220 Aalborg Øst viser, at den fremtidige borgervendte kriminalitet forventes at falde. Derudover forventes det også, at bydelen vil vende sit image, i en sådan grad, at bydelen vil tiltrække flere beboere og

dermed nedbringe udlejningsvanskelighederne. Jeg vil i dette speciale have fokus på, hvilken indflydelse de fysiske forandringer har, på de belyste forventninger.

1.5 Afgrænsning

I dette afsnit vil jeg belyse hvilke afgrænsninger, jeg har foretaget i forhold til termene stigmatisering, oplevet tryghed og borgervendt kriminalitet.

Aalborg Øst er et område der i mange år, har været plaget af et negativt ry, og bydelen har gennem tiden været genstand for megen forskning. I 2012 udkom bogen 'Stemmer fra en bydel' af Ann-Dorte Christensen og Sune Qvotrup Jensen, hvor hverdagslivet og sociale relationer i bydelen blev undersøgt. En vigtig pointe i denne bog er, at bydelen er plaget af et negativt ry, og at dette ry pålægges af folk med adresse udenfor bydelen. Denne negative opfattelse oplyste nærpolti mig om, stadig gælder i dag; *"Jeg har stadigvæk folk, der ringer til mig, og spørger mig, fordi de overvejer at flytte til Aalborg Øst, hvad er det nu lige med kriminaliteten... men det er mest nogle som kommer udenbys fra"* (Interview 2: 6). På trods af at bydelen har haft et lavt kriminalitetsniveau i et stykker tid, viser nærpoltiets påstand, at det negative ry, eksempelvis at bydelen omfatter meget kriminalitet, stadig er gældende for udefrakommende.

Det negative billede kan skyldes mediernes omtale af bydelen, som Christensen og Jensen også påpeger. Under empiriindsamlingen oplevede jeg, at informanterne pointerede det stadig er et issue for bydelen i dag, at den protrættes negativt af medierne;

"Men problemet er jo, at vi har det ry. Så det vil sige at ligeså snart der er nogen der overvejer at pifte en cykel, så står der 15 pressefotografer og så interviewer de 27 mennesker for at få 1 negativ udtalelse og så er det den der ryger ind" (Interview 1: 9).

Citatet skildrer hvordan informanten, som er beboer, stadig oplever en negativ hetz mod bydelen. At bydelen ikke længere lever op til det negative ry, er tilfældet, hvis man ser på kriminalitetsniveauet i dag. Jeg oplevede, at alle de adspurgte informanter gav udtryk for, at det negative ry stadig findes, men at ikke andet lå til grund, end en gammel stigmatisering; *"det er bare og bliver Aalborg Øst der har det label der"* (Interview 2: 5).

Afgrænsningen i forhold til stigmatiseringen af Aalborg Øst er, at undersøge forventningerne til imageindsatsen af Aalborg Øst og hertil hvilke indflydelser de fysiske forandringer kan have på denne imageindsats.

I forhold til den oplevede tryghed blandt beboerne i Aalborg Øst har jeg valgt at afgrænse mig fra den objektive oplevelse af tryghed. Dette grundet mængden af specialets indsamlede empiri som ikke kan angives at være repræsentativt hertil. Mine udvalgte informanter er altså ikke repræsentative for beboerne i Aalborg Øst, men de informanter der bor i bydelen, har under interviewene også udtalt sig som beboer. Mit empiri kan dermed kun siges at sandsynliggøre nogle tendenser, oplevelser og forventninger. Empirien benyttes derfor til, at give den anvendte teori værdi.

Da begrebet kriminalitet er et rummeligt begreb, vil jeg lave en afgrænsning, af hvilke former for kriminalitet begrebet dækker over i dette speciale. Jeg har valgt at fokusere på den borgervendte kriminalitet, da disse kriminalitetsformer typisk er dem, der forekommer i boligområder. Den borgervendte kriminalitet indeholder eksempelvis hærværk, indbrud og vold.

1.6 Slagets gang

Dette speciale er inddelt i fem kapitler som hver indeholder egne afsnit.

Ovenstående kapitel 1 'Introduktion' rummer en præsentation af emne, problemstilling samt afgrænsning og kapitlet fungerer som en indgang for læseren til specialet.

Kapitel 2 'Teoretiske overvejelser' udgør specialets udvalgte teorier samt begreber. Disse præsenteres i en overskuelig rækkefølge, og bidrager alle til analysen sammen med det empiriske grundlag.

I kapitel 3 'Specialets metode og empiri' præsenteres metodevalg og adgang til feltet samt indsamling af projektets empiriske grundlag. Endvidere indeholder dette kapitel også en præsentation af specialets informanter.

Kapitel 4 indeholder analysedelen og denne er inddelt i yderligere tre hoveddele. Den første hoveddel har fokus på forventningerne til det borgervendte kriminalitetsniveau samt den oplevede tryghed i Aalborg Øst. Anden hoveddel beskæftiger sig med imageindsatsen og den

hertil forventede ændring, blandt andet grundet de fysiske forandringer. I den tredje og sidste hoveddel af analysen undersøger jeg, om de fysiske forandringer har indflydelse på, om bydelen tiltrækker flere beboere og hvilke. Hver hoveddel afrundes med en delkonklusion.

Det sidste kapitel af dette speciale er kapitel 5 og dette indeholder specialets afrunding. Diskussionen er foretaget ud fra analysens delkonklusioner og konklusionen samler op på delkonklusionerne.

Kapitel 2 – Teoretiske overvejelser

Dette kapitel indeholder en præsentation af fremtrædende teorier samt begreber, som anvendes i analysen. Mine teoretiske overvejelser er gjort inden empiriindsamlingen, og dette betyder, at jeg læner mig op ad den deduktive tilgang i forhold til fremgangsmåden. Dog har jeg foretaget enkelte tilvalg efter empiriindsamlingen, da informanterne selv bragte et relevant tema, såsom forventningerne til den fremtidige beboersammensætning i det renoverede Aalborg Øst. Dermed læner jeg mig mere til den deduktive tilgang som en ideal type.

Da Aalborg Øst bliver betegnet som en belastet bydel, har jeg valgt at inddrage begrebet segregation. Segregation er et begreb der forklarer en proces, ofte en selvforstærkende proces, hvor det ydre forhold af bydele og boligområder har indflydelse på processen. De ydre forhold er også essensen af Broken windows theory, hvor de fysiske rammers tilstand har betydning for kriminalitetsniveauet i en bydel eller et boligområde.

Derudover har jeg valgt at inddrage begrebet gentrifikation. Dette begreb dækker over en positiv proces, en segregeret bydel eller boligområde kan gennemgå.

Specialets problemstilling belyser, at oplevet utryghed i forhold til borgervendt kriminalitet kan være påvirket af andre faktorer end kriminalitetsniveauet.

Jeg har derfor valgt at inddrage begrebet kriminalitetsangst, da jeg vil analysere hvilke faktorer der, udover kriminalitet, ligger til grund for den oplevede utryghed i forhold til kriminalitet i et boligområde.

Andet anvendt teori er uformel social kontrol, da jeg vil undersøge om den uformelle sociale kontrol kan påstås at være øget. En stor uformel social kontrol kan være kriminalpræventiv, og ved at øge denne kontrol gennem de fysiske forandringer, kan indflydelsen herfra antages at være positiv i forhold til, at beboernes oplevelse af tryghed stiger.

Herudover er Wacquant begreb, territorielt stigma også inddraget i analysen. Stigmatiseringen af Aalborg Øst fabrikeres mest hos borgere, der ikke har adresse i bydelen, og jeg vil undersøge om denne negative opfattelse, kan ændres ved en synlig forandring af

bydelen. Med imageindsatsen i den aktuelle boligsociale helhedsplan er forventningen netop, at de fysiske forandringer vil have en positiv indflydelse på bydelen og dermed ændre den negative opfattelse af Aalborg Øst.

Fælles for de valgte teorier samt begreber er, at de er udvalgt baseret på deres forklaringskraft i forhold til, at besvare specialets problemformulering. Derudover er de også velsete teorier indenfor den miljøkriminologiske ramme.

Anden teori og begreber bliver nævnt i analysen, men da disse anvendes i mindre omfang, vil de ikke præsenteres i dette kapital, men blot benyttes hvor det findes passende.

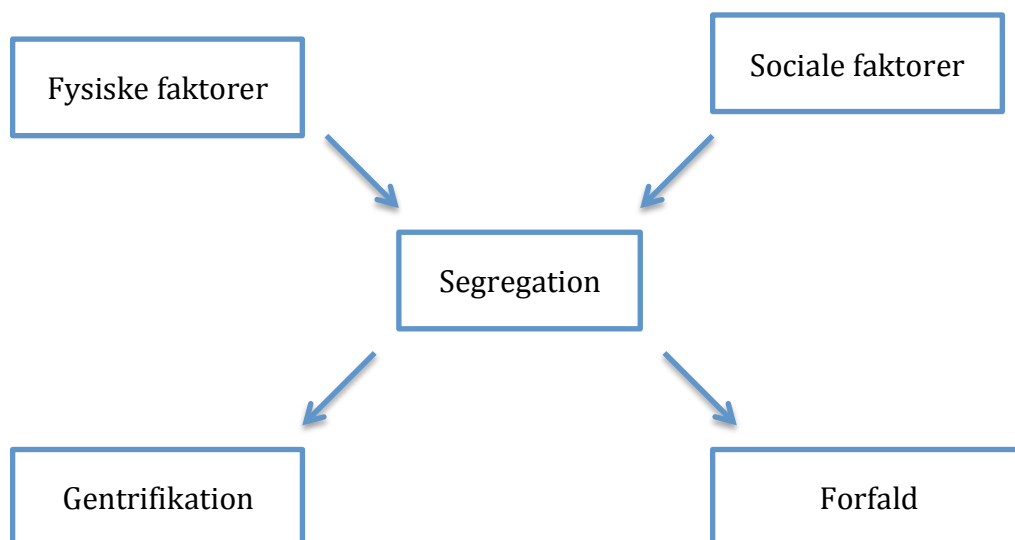
2.1 Segregation og gentrifikation

Sociale og fysiske belastede bydele opstår, når der sker en rumlig adskillelse af forskellige grupper i samfundet (Andersen, 2006). Segregation er den proces der opstår *"når den bedst stillede del af befolkningen søger hen mod de fysisk mest attraktive dele af byrummet,"* (Internetkilde 3).

De dårligst stillede borgere samles oftest i almene boligområder og netop disse er i overvægt i Aalborg Øst set i forhold til resten af Aalborg Kommune. Segregation medfører problemer, da det betyder en koncentration af samfundets økonomisk svageste i billige og ofte nedslidte boliger. Økonomisk stærke mennesker har, alt andet lige, et større valg i forhold til, hvor de bosætter sig. Derimod er økonomisk svage mennesker ofte økonomisk tvunget til at bosætte sig i billige boliger, som findes i belastede boligområder. Dermed er beboersammensætningen i belastede boligområder oftest domineret af marginaliseret økonomisk svage grupper, såsom førtidspensionister, kontanthjælpsmodtagere og fuldtids arbejdsløse (Andersen, 2006).

Segregation kan i sig selv bidrage til en forøgelse af segregation, da ressourcestærke beboere fravælger de belastede boligområder, eller flytter fra disse, så snart muligheden byder sig. Dette kan tilskrives at være en negativ udvikling, også kaldet en negativ spiral, for et boligområde hvor beboersammensætningen *"påvirker sociale problemer, beboerorganisering og omdømme, som igen påvirker til-og fraflytningen der fører til ændringer i beboersammensætningen"* (Andersen, 2006).

Segregation kan påvirkes både af sociale faktorer og fysiske faktorer og segregation kan enten fører til forfald eller gentrifikation;

De fysiske faktorer i denne sammenhæng er boligområdets beliggenhed og kvalitet hvortil beboernes økonomi ofte er afgørende. Hvis boligområdet kommer ind i en negativ udvikling, med ressourcetsvage beboere og nedslidte boliger, kan området tilskrives at være i forfald.

Som modsætning til en negativ udvikling findes begrebet gentrifikation. Dette begreb dækker over en positiv udvikling, i den forstand at mere ressourcestærke beboere vil flytte ind og de ressourcetsvage flytter ud. (Andersen & Ærø, 1999: 51). En gentrifikationsproces er, at forbedre nedslidte boliger, som vil tiltrække ressourcestærke beboere og afskrække de ressourcetsvage grundet stigninger i boligudgifterne. (Andersen og Ærø, 1999: 51).

Spørgsmålet er så for hvem dette anses som en positiv udvikling? En indflytning af beboere fra højere sociale lag må i sidste ende betyde en udflytning af ressourcetsvage beboere, enten selvvalgt eller tvungen. Med de fysiske forandringer håber boligforeningerne, at det vil betyde en blandet beboersammensætning. De informanter der indgår i dette speciale, og som er beboere i bydelen, påpeger dog en bekymring for, hvad skæbnen bliver for de eksisterende beboere.

Ved at inddrage forskellige informanter opnår specialet et mindre ensformigt perspektiv.

Dette svarer overens med et casestudie, som søger at undersøge en case gennem flere relevante perspektiver for casen.

Segregation og gentrifikation er ikke begreber, der normalt hører sig til indenfor kriminologifeltet. Begreberne har jeg alligevel valgt at inddrage, da jeg har fundet dem relevante i forhold til besvarelsen af min problemformulering. Dette grundet deres forklaringskraft i forhold til fremtidige forventninger til beboersammensætningen, i en bydel der, ved hjælp af fysiske forandringer, søger at ændre bydelens negative image for at tiltrække flere og nye beboere.

2.2 Broken Windows Theory

Det ydre forhold af en bydel eller et boligområde kan både indbyde eller afskrække til kriminalitet. En kriminologisk teoretisk tese er, at et område der er præget af uorden, kan påvirke, *"hvad vi mennesker synes, vi kan tillade os"* (Internetkilde 4). Den kriminologiske teori, der ligger bag ovenstående påstand, blev introduceret i 1982 af James Q. Wilson og George L. Kelling i deres artikel, 'Broken Windows'. (Kelling & Wilson, 1982).

Ifølge Kelling & Wilsons teori vil fysiske tegn på uorden, såsom et ødelagt vindue, indbyde til at flere vinduer smadres og dermed tiltrække mere uorden; *"if a window in a building is broken and is left unrepaired, all the rest of the windows will soon be broken. This is as true in nice neighborhoods as in rundown ones."* (Kelling & Wilson, 1982).

Det er ikke nødvendigvis området, der tiltrækker ballade, da både udsatte og ikke-udsatte boligområder kan opleve hærværk og graffiti, men det er det ydre forhold, altså tilstanden af boligområdet, der har indflydelse på mængden af uorden og kriminalitet.

En mindre forseelse i form af et knust vindue, kan nemlig føre til langt grovere kriminalitet, da det netop udviser et tegn på, at forseelser i dette område ikke kan kontrolleres. Yderligere kan det knuste vindue være tegn på, at kriminalitet kan begås i området, da der er en stor ligegyldighed med vandaliseringen *"...one unrepaired broken window is a signal that no one cares, and so breaking more windows costs nothing."* (Kelling & Wilson, 1982).

En anden vigtig pointe i teorien er, at tiden også er en faktor. Hvis det knuste vindue repareres forholdsvis hurtigt, vil risikoen for, at resten af bygningens vinduer gennemgår samme skæbne ikke være stor. Vandaliseringen af bygningen eller boligområdet skal altså

forblive ødelagte over længere tid, før det vil opfattes, at det ingen betydning har at udøve yderligere vandalisering.

Det ydre forhold af et boligområde kan dermed være en faktor for, hvad området tiltrækker. Nedslidte boliger er ikke foretrukket bosteder for de fleste, og det vil for det meste være økonomien der er afgørende for beboersammensætningen i disse boliger (se afsnit 2.1). Nedslidte boligområder kan også signalere en ligegyldighed og dermed tiltrække kriminel adfærd, da konsekvensen ved at begå handlingen ikke anses som værende aktuel.

Tiltagene med at renovere de nedslidte boligområder i Aalborg Øst, kan med broken windows theory vurderes som værende kriminalpræventive tiltag. De mange renoveringer i bydelen signalerer en interesse i, ikke at lade bydelen forfalde, men derimod gøre det til et attraktivt sted at bosætte sig.

2.3 Kriminalitetsangst i boligområder

Kriminalitet og tegn på kriminalitet er problemer, som hverken en bydel eller et boligområde ønsker at have. Selve utryghed og angsten for kriminalitet, blandt beboerne, er også et problem, da dette kan resultere i mange fraflytninger og beboere, der ikke tør at begå sig i deres område eller benytte det. Jeg vil i dette afsnit redegøre for, at fysiske rammer har indflydelse på den oplevede utryghed, der kan forekomme i en bydel og i et boligområde. Derudover vil jeg argumentere for, at en oplevet utryghed blandt beboerne har en negativ indflydelse for bydelen.

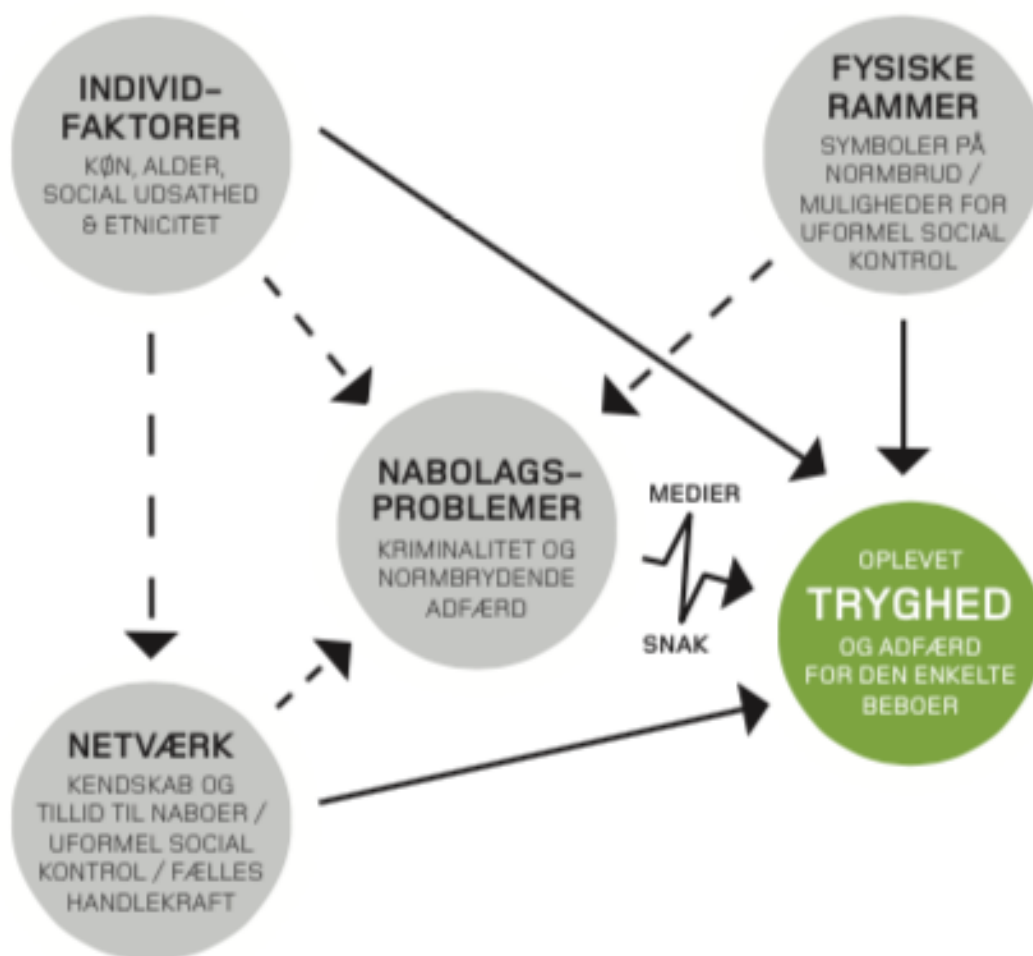
Oplevelsen af utryghed i forhold til kriminalitet kendetegnes af begrebet kriminalitetsangst. Kriminalitetsangst kan ifølge Flemming Balvig, forårsages af flere faktorer. Kriminalitet kan i sig selv være en faktor for angst; *"Kriminalitet kan skabe angst."* (Balvig, 1978: 20). Kilden til kriminalitetsangst kan også være mødet med tegn på kriminalitet, eks. graffiti, *"der minder os om, at her er der foregået noget ulovligt"* (Ærø & Christensen, 2003: 7). Kriminalitetsangsten i boligområder kan altså opstå, både fordi beboeren selv oplever kriminalitet, som forårsager en angst, men kriminalitetsangsten kan også fremkomme, hvis blot den fysiske del af området giver et indtryk af kriminalitet.

Derudover vurderer Balvig, at kriminalitetsangst er en reaktion på kriminalitet hvori det er vigtig at skelne mellem det selvoplevede og det ikke-selvoplevede; *"Erfaringer fra tidligere*

undersøgelser synes at vise, at ikke-selvoplevede kriminalitet er mere afgørende for angstfølelse end den selvoplevede kriminalitet” (Balvig, 1978: 28). Den ikke-selvoplevede kriminalitet er den kriminalitet, som man kun høre om, enten ved at læse om denne eller få den fortalt. Dette kan være gennem naboen, venner, medier m. fl. Den ikke-selvoplevede kriminalitet kan dermed også være en faktor for kriminalitetsangst (se afsnit 2.5).

Følgende figur 3 er inddraget i dette afsnit for at illustrere, hvilke faktorer der kan spille ind samt have indflydelse, når det kommer til en utryghed- og tryghedsopfattelse blandt beboere i et boligområde;

Figur 3: Sammenhænge mellem de fire grupper tryghedsfaktorer og den oplevede tryghed for den enkelte beboer i et udsat boligområde

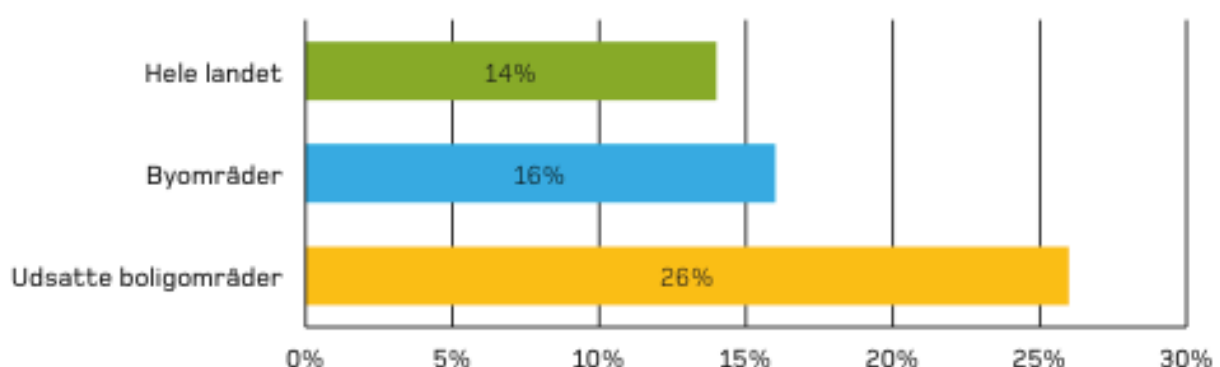

Kilde: Center For Boligsocial Udvikling (CFBU), 2013: 13. Figuren *"skal ikke ses som en eksakt beskrivelse af beboerne i udsatte boligområder (der er lige så forskellige som beboerne i alle andre boligområder), men viser blot hvordan trygheden formes på et overordnet og gennemsnitligt plan"* (Ibid).

Ovenstående figur 3 viser, at der er flere forskellige faktorer, der kan have indflydelse på den oplevede tryghed. Jeg har i dette speciale valgt at afgrænse mig fra individfaktorer. Disse er ikke betydningsløse i forhold til begrebet kriminalitetsangst, men i dette speciale er det ikke formålet at analysere på disse faktorer.

Ved at sammenligne utrygheden blandt beboere i Danmarks udsatte områder med andre byområder i Danmark, opgjorde CFBU i 2013, tal på utrygheden blandt beboerne. En relevant konklusion i denne forskning var, at; *"Utrygheden er højere blandt beboerne i Danmarks udsatte boligområder, og normbrydende adfærd som unge i grupper, scooterkørsel og tilråb er en af de primære årsager."* (CFBU, 2013: 8). Den oplevede utryghed kan ændre beboernes adfærd og følgende figur 4 illustrerer, at netop den oplevede utryghed i udsatte boligområder kan få beboerne til ikke at færdes i deres område.

Figur 4: Andel utrygge *'(respondenter, der ofte eller af og til er utrygge ved at færdes alene i deres område, samt respondenter, der pga. utryghed afholder sig fra at færdes i deres boligområde)'* (CFBU, 2013: 15).

Ovenstående figur 4 viser, at en oplevelse af utryghed kan få beboere til at afholde sig fra, at færdes i deres eget boligområde

Figur 3 viste, at de fysiske rammer i et boligområde kan have stor indflydelse på beboernes oplevelse af tryghed i boligområder. Derudover kan normbrydende adfærd også have stor indflydelse.

Jeg vil i analysedelen undersøge, hvilke indflydelser de fysiske forandringer kan have på beboernes oplevelse af tryghed i Aalborg Øst.

2.4 Uformel social kontrol i boligområder og rutineaktivitetsteori

"Det er ikke nok bare at shine boligområder op. Nar man renoverer med tanke på forebyggelse af kriminalitet, bliver den sociale kontrol øget, og der vil være mindre tolerance over for kriminalitet," - Karsten Nielsen, specialkonsulent i DKR og Trygfonden (Internetkilde 5).

Social kontrol er betegnelsen på *"alle de foranstaltninger og forholdsregler, som hindrer eller søger at hindre, at afvigende adfærd og konflikter opstår"* (Balvig, 1992: 262).

Den sociale kontrol kan ifølge Balvig skelnes i to former; formel og uformel social kontrol. Den formelle sociale kontrol dækker over en autoriseret og offentlig kontrol. Her tænkes der primært på myndigheder, nedskrevne love og diverse kontrollører i samfundet såsom politi, læger, socialrådgivere osv. Det er disse, der udøver den formelle kontrol i vores samfund.

Den uformelle sociale kontrol udøves af det enkelte individ og i sammenspillet mellem individer. Denne kontrolform foregår eksempelvis i form af *"ros, bebrejdelser, øjekast, udveksling af sladder, ironi osv."* (Balvig, 1992: 163).

Boligområder kan indrettes således, at den uformelle sociale kontrol er nem at udøve og dermed afskrække den normbrydende adfærd.

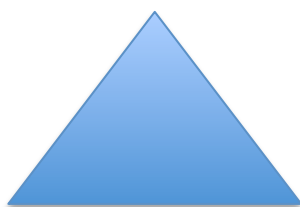
Eksempelvis kan indretningen gøre det nemmere for områdets beboere at holde øje med hinanden og flere øjne til at spotte en fremmede i deres boligområde. Dette kan eksempelvis være ved, at placere vinduer i boligkomplekset med kig ned til fællesarealerne. Yderligere kan en indretning af boligområdets fællesareal give anledning til mere aktivitet og benyttelse, som igen vil få den kriminelle adfærd til at søge væk.

Ved at renovere nedslidte og 'lukkede' boligområder til både at indbyde til mere benyttelse af fællesarealerne samt mere åbenhed i form af store vinduer med kig ned til fællesarealerne,

kan dette også have en kriminalpræventiv effekt, da mulige gerningsmænd vil føle sig mere overvåget og dermed søge andre lukkede steder at begå den kriminelle adfærd.

Dette ses i rutineaktivitetsteorien, som argumenterer, at kriminelle handlinger er en kombination af tre forudsætninger. Disse er en motiveret gerningsmand, et tilgængeligt offer/genstand og et egnet sted med fravær af kontrol. Hvis blot en af disse elementer mangler, vil kriminaliteten ikke finde sted (DKR, 2014: 6). Disse tre elementer konstituerer de kriminelle handlinger og følgende trekant illustrerer 'Kriminalitetstrekanten', som ofte anvendes i forbindelse med Cohen & Felson's rutineaktivitetsteori;

Motiveret gerningsmand

Tilgængeligt offer/genstand

Egnet sted med fravær af kontrol

Cohen & Felson anser, at der er *"en tæt sammenhæng mellem det almindelige hverdagslivs rutiner og forekomsten af kriminalitet"* (Scherg, 2013: 46). De fysiske rammer kan øge muligheden for at blive overvåget til hverdag, og opdagelsesrisikoen for den kriminelle adfærd vil dermed være større.

2.5 Territorialt stigma

Territorialt stigma er et begreb, der tilhører områder, eksempelvis en bydel eller et boligområde, som er pålagt et negativt ry og/eller syn. Det negative syn på en bydel forudsætter ikke nødvendigvis, at området er nedslidt og farligt eller, at boligområderne primært består af fattige beboere, minoriteter og indvandrere. Det er opfattelsen og synet på bydelen, som betegner det territoriale stigma (Wacquant, 2007: 68). Territorialt stigma kan derfor siges, at være et negativt symbolsk 'stempel', der sættes på visse bydele eller boligområder (Christensen & Jensen, 2012: 16). Det negative stempel sættes af omverdenen, og dette kan, ifølge Wacquant, få beboerne til at benytte strategier for ikke at blive stigmatiseret af deres adresse. Disse strategier indebærer, at beboere; *"hide their address,*

avoid having family and friends visit them at home, and feel compelled to make excuses for residing in an infamous locale that stains the image they have of themselves" (Wacquant, 2007: 68).

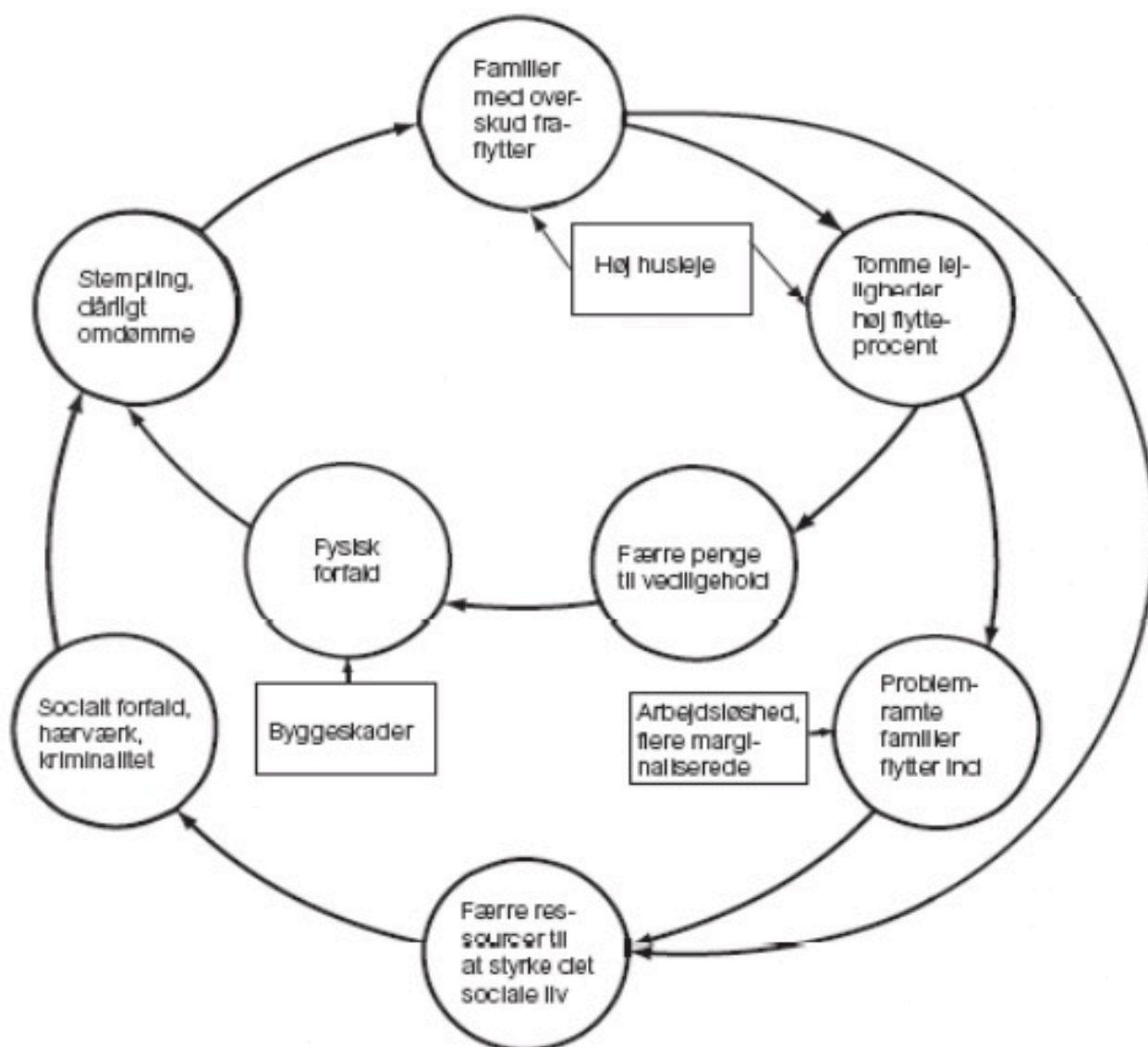
Derudover kan stigmatiseringen også udføres beboerne imellem. Beboerne anser ikke sig selv værende som de andre beboere i området, og de benytter strategier til at skabe distance i mellem hinanden for ikke at blive associeret med de 'fejl', som de dårlige beboere heri anses at besidde (Wacquant, 2007: 68). Disse strategier involverer følgende;

1. *"gensidig undgåelse,*
2. *en reorganisering eller udvikling af 'infraforskelle' eller mikrohierarkier, der kun mærkes i selve området,*
3. *og at overføre den offentlige vanære og skam på andre og gøre dem til syndebukke som eksempelvis almindeligt kendte 'problemfamilier' og fremmede, eller narkotikahandlere og enlige mødre."*

(Wacquant, 2013: 187).

Den negative opfattelse af bydele og boligområder er oftest et syn, der hører sig til de almennyttige boligområder. En af forklaringer hertil er den segregation, der er sket i den almennyttige boligsektor gennem tiden. Fra at have huset en overrepræsentation af ressourcestærke børnefamilier, huser de almennyttige boligområder nu en overvægt af økonomisk og socialt dårligt stillede grupper (SBI, 1993; 11).

Følgende illustration viser 'den onde cirkel', som almennyttige boligområder kan rammes af;

(Kilde: SBI, 1993: 36)

Illustrationen af den onde cirkel viser, at det er tvivlsomt hvor den negative stigmatisering opstår. Som skrevet ovenfor, påsættes det negative territoriale stigma til en bydel ikke nødvendigvis, fordi den er nedslidt og/eller farlig.

Med de fysiske forandringer af Aalborg Øst er der fra Kommunen og Himmerland boligforenings fremtidsperspektiver en forventning om, at dette vil medføre en gentrifikation af bydelen. Derudover er forventningen også, at der vil ske en ændret opfattelse af bydelen, blandt andet i samspil med gentrifikationen. Den forventede ændring af bydelens opfattelse ses eksempelvis i strategien om at ændre selve ordlyden af bydelen. I den aktuelle

boligsociale helhedsplan er strategien, at 'Aalborg Øst' ændres til 'Det Østlige Aalborg' (Helhedsplan: 42).

Denne ændret opfattelse kan menes primært at være gældende for omverdenen, da beboerne i Aalborg Øst ikke tilskriver sig opfattelsen af, at de bor et dårligt sted. Christensen & Jensen fandt i deres undersøgelse, at beboerne i Aalborg Øst ikke tilskrev sig opfattelsen af, at de at de bor et dårligt sted, men mere har et ambivalent forhold til bydelen.

Med min mængde af indsamlet empiri, kan jeg ikke med sikkerhed sige, at dette stadig er gældende, dog er dette synlig tendens.

Det er derfor interessant at undersøge nærmere, hvilke indflydelser de fysiske forandringer af Aalborg Øst kan have på et ændret image af bydelen, som er en del af helhedsplanens forventninger.

Kapitel 3. Metode og empiri

Sociologen Émile Durkheim anså, at sociologien bør studere sociale fakta og menneskelig adfærd på samme måde, som naturvidenskaben studerer deres felt; *"Sociologists, he said, should study social facts in much the same way that chemists study chemical facts and biologists study biological facts"* (McIntyre, 2011: 80). Dermed burde sociale fakta studeres med data, der er udtrykt primært gennem tal, hvilket hører sig til de bredere kvantitative undersøgelsesmetoder. Sociologen Max Weber var ligesindet om, at sociologien var en videnskab, men argumenterede derimod for, at netop denne videnskab adskilte sig fra naturvidenskaben, og dermed også burde undersøges med anden undersøgelsesmetode; *"following the natural sciences model would leave sociological work incomplete"* (McIntyre, 2011: 81). Weber argumenterede med, at menneskelig adfærd, og meninger samt grunde hertil, er anderledes end objektiviteten fra naturvidenskaben. Studiet af sociale fakta bør gå *"beyond the natural sciences model and be an interpretative science,"* (McIntyre, 2011: 81). De kvalitative undersøgelsesmetoder har længe været velsete som egnet til netop, at studere sociale fakta og den menneskelige adfærd, *"because it focuses not only on the objective nature of behavior but on its meaning (or quality) as well"* (McIntyre, 2011: 81).

Den kvantitative forskning har gennem tiden været *"fremstillet som en realistisk type videnskab, der forudsatte, at sand viden kunne opnås,"* hvor den kvalitative forskning mere blev fremstillet *"som fortolkende, konstruktivistisk videnskab, hvor den empiriske virkelighed udelukkende blev antaget tilgængelig medieret gennem forskerens fortolkninger og udlægninger"* (Brinkmann & Tanggaard, 2015: 198-199).

Jeg søger i dette speciale, at opnå indsigt i om de fysiske forandringer af bydelen Aalborg Øst har indflydelse på den aktuelle boligsociale helhedsplans forventninger i forhold til det borgervendte kriminalitetsniveau, den oplevede tryghed samt stigmatisering. Disse tre forhold kan tilskrives, at være menneskelig adfærd og sociale fakta og ved undersøgelser hertil er de kvalitative undersøgelsesmetoder velsete at anvende.

Forventningen til hvilken indflydelse de fysiske forandringer kan have på den oplevede tryghed, har jeg valgt at undersøge med udvalgt teori og kvalitative interviews. Inddragelsen af interviewmetoden tillader mig at gå i dybden med min udvalgte case, bydelen Aalborg Øst.

Tryghed er et begreb, som er subjektivt, og et spørgeskema vil ikke give mig samme mulighed for at fortolke og spørge ind til informanternes svar på samme måde, som et semistruktureret kvalitativt interview giver mulighed for. Jeg har valgt at gennemføre et fokusgruppeinterview samt en række semistruktureret interviews. Dette valg har ført til nogle resultater hvor den kvantitative forskningsmetode, såsom spørgeskemaer, sandsynligvis ville have givet andre resultater. Valg af metode afhænger af det forskningsspørgsmål der søges svar på.

Jeg har valgt at foretage et længere dybdegående fokusgruppeinterview med et antal beboere, der har boet i bydelen i en lang årrække. Yderligere har disse informanter til fælles, at de alle arbejder frivilligt i bydelen i foreningen '9220-De Frivillige'. Disse informanter har bydelen som deres hjem, og yderligere er de beskæftiget i bydelen på frivillig basis. De har dermed en unik viden om bydelens fortid, nutid og fremtid.

Kriminalitetsniveauet i en bydel kan derimod tilskrives at være objektivt, da dette eksempelvis kan oplyses via tal i et anmeldelsesregister. Jeg har valgt at inddrage et anmeldelsesregister for den borgervendte kriminalitet i Aalborg Øst. Dette har jeg inddraget for at undersøge, om denne kriminalitet har været faldende siden den aktuelle boligsociale helhedsplans start og op til nu.

Disse oplysninger har jeg fået oplyst af Nordjyllands politi ved at søge aktindsigt. Yderligere har jeg afholdt interview med nærpolitiet i bydelen.

Dette speciale bygger på en følgende kvalitative og kvantitative data:

- 1 fokusgruppeinterview af en varighed på 1 time og 20 minutter.
- 4 semistruktureret interview af en varighed på 30-60 minutter hver.
- Observation til borgermødet 'Hvad nu Aalborg Øst?' i Aalborg Øst d. 7/5/2015 hvor Aalborg Kommunes Borgmester Thomas Kastrop-Larsen og Himmerlands boligforenings direktør Ole Nielsen var at fortælle om deres forventninger til 'det nye østlige Aalborg'.
- Anmeldelsesregister over den borgervendte kriminalitet i Aalborg Øst 2012-medio 2015.

3.1 Undersøgelsesdesign

Specialets undersøgelsesdesign er et casestudium. Jeg søger, at belyse hvilke indflydelser de fysiske forandringer af bydelen Aalborg Øst kan have på forventningerne til det borgervendte kriminalitetsniveau, den oplevede tryghed og stigmatisering. Forventningerne er de, som er nævnt og beskrevet i den boligsociale helhedsplan 2013-2016. Denne case kan ikke tilskrives at være generaliserbar i traditionel forstand, men den kaster lys over problemstillinger, som ikke tidligere er blevet belyst i forhold til den aktuelle boligsociale helhedsplan for det østlige Aalborg. Dette casestudium kan også tilskrives at være en repræsentativ case for lignende cases, og dermed bidrage til generelle videnskabelige fund og litteratur, hvor lignende belastede bydele og/eller boligområder søger at ændre et negativt image gennem fysiske forandringer. Med mit valg af at benytte et casestudium er specialet udelukket til, at resultaterne kun gælder på denne case, altså med denne helhedsplan i denne bydel.

Jeg ønsker at belyse casen fra flere perspektiver, og jeg har derfor inddraget informanter, som jeg formodede kunne bidrage med relevante perspektiver.

"A well-designed case study will avoid examining just some of the constituent elements. It will build up a picture of the case by taking into account information gained from many levels" (De Vaus, 2001: 221). Ved at inddrage flere perspektiver på den enkelte case vil dette; *"provide a much fuller, more complex understanding of the whole.... The whole is greater than the sum of its parts"* (De Vaus, 2001: 221).

Mit valg af flere informanter er et af kendetegnene i et casestudium, hvor der søges at komme hele vejen rundt om den undersøgte case. Dette undersøgelsesdesign forudsætter, at en case ikke kan studeres som et isoleret fænomen, men bør inkludere en forståelse for den kontekst, hvori den udspiller sig.

Som fremgangsmåde har jeg benyttet en deduktiv tilgang, da jeg tog afsæt i en række teorier, før jeg forberedte og indsamlede specialets empiri. De udvalgte teorier samt begreber er i fokus og specialets empiri benyttes til at diskutere teoriernes gyldighed.

Teorivalgene har dermed præget udarbejdelse af specialets interviewguides. Derudover har problemformuleringen også præget disse interviewguides, da relevante begreber indgår i formuleringen af netop denne. Disse begreber har jeg anvendt som overordnet temaer i specialets interviewguides.

De følgende afsnit vil indeholde redegørelser over de valgte metoder, præsentation af specialets informanter samt forberedelse af interviewguides.

3.2 Kvalitative undersøgelsesinterview

Undersøgelsesinterview er en kvalitativ metode hvorpå, en person kan opnå viden om en anden persons oplevelser, følelser, hvordan den anden person tænker mm.. Det kvalitative interview er en metode indenfor kvalitativ forskning og indenfor sociale studier er det oftest den mest anvendte metode. Strukturen af et kvalitativt interview kan inddeles i tre former; det strukturerede interview, det ustrukturerede interview og det semi-strukturerede interview (Brinkmann, 2013: 18). I dette speciale har jeg gjort brug af det semi-strukturerede interview samt fokusgruppeinterview.

Semi-strukturerede interview

I det semi-strukturerede interview har interviewerens på forhånd forberedt spørgsmål og/eller emner, som guider interviewet. Der hvor denne interviewform adskiller sig fra det strukturerede interview, er friheden for interviewerens til at stille opfølgende spørgsmål undervejs i interviewet. Derudover kan spørgsmålene tilpasses informanten/terne, som dermed afspejler en viden om, at individer forstår verden på forskellige måder (Berg, 1995: 33). Jeg har tilpasset mine spørgsmål efter, hvilken informant jeg sad overfor. Dette har jeg gjort, da informanterne var i forskellige situationer. Eksempelvis har de tre beboerkonsulenter nogenlunde samme arbejdsopgaver, men det boligområde de hver især var ansat i, var på et forskelligt niveau i forhold til de fysiske forandringer af bydelen. Den første beboerkonsulent jeg afholdte interview med, var ansat i et boligområde som havde gennemgået omfattende renoveringer. Derfor inkluderede jeg spørgsmål til denne informant, om hvilke indflydelser renoveringerne havde medført, ifølge hende, til og for boligområdet. Ved at anvende denne forskningsmetode, giver det netop muligheden for, at følge op samt inddrage spørgsmål til en informant, uden at de samme spørgsmål skal stilles til de resterende informanter. Jeg udvalgte dog relevante temaer på forhånd og en række ens spørgsmål, som var gennemgående.

En af fordelene ved det semi-strukturerede interview er muligheden for at afvige samt følge op på informanternes svar. Dette kan give bidrage med viden om temaer, som interviewerens ikke på forhånd anså som relevante. Intervieweren kan opnå denne viden ved uplanlagte mål. Dermed ikke ment, at et fokus eller mål ikke skal lede over interviewet, men uplanlagte mål skal ikke ignoreres i denne interviewform, men derimod undersøges med opfølgende, uplanlagte spørgsmål.

"It is defined as an interview with the purpose of obtaining descriptions of the life world of the interviewee in order to interpret the meaning of the described phenomena" (Kvale & Brinkmann, 2008: 3).

Ovenstående har jeg valgt at benytte som en fordel, da et relevant tema var gennemgående under indsamlingen af empiri. Temaet blev relevant, da alle informanter gjorde opmærksom på det i interviewsituationen. Temaet er, at de fysiske forandringer kan have en indflydelse på, at beboersammensætningen i de renoverede boliger ændres. Inden påbegyndelsen af empiriindsamlingen havde jeg ikke anset den mulige beboerændring som værdifuld, i den grad informanternes svar viste. Den mulige beboerændring er et tema i dette speciales analyse, grundet de valgte informanter.

Fokusgruppeinterview

Et fokusgruppeinterview er en form for gruppeinterview med ca. 4-8 informanter og en interviewer. Fokusgruppeinterviews adskiller sig fra et gruppeinterview ved, at der er et fokus i interviewet, hvorimod et gruppeinterview er mere frit med samtaleemner. (Bryman, 2008: 473). Ved at anvende et fokusgruppeinterview får man både flere informanternes svar på et emne på relativ kort tid, men metoden giver også et indblik i, hvordan individer diskuterer og taler om emnet som en gruppe. Jeg har i dette speciale ikke fokus på, hvordan individer interagerer med hinanden under interviewsituationen. Dog oplevede jeg flere gange under dette interview, at informanter stillede hinanden spørgsmål, for at få opklaring på hvad hinanden mente.

"In a normal individual interview the interviewee is often asked about his or her reasons for holding a particular view, but the focus group approach offers the opportunity of allowing people to probe each other's reasons for holding a certain view" (Bryman, 2008: 475).

Ved at anvende denne metodeform, fik jeg yderligere belyst, at den oplevede tryghed er en subjektiv oplevelse. Informanterne svarede på mine spørgsmål vedrørende dette emne, ved hver i sær at fortælle om oplevelser de havde haft i deres hjem, hvor de havde oplevet at være utrygge.

At den oplevede tryghed er en subjektiv oplevelse havde jeg en formodning om før indsamlingen af empiri. Ved at benytte denne metode blev min formodning understøttet. Metodevalget har dermed præget dette speciales resultater, da antagelserne om den oplevede tryghed i bydelen, er taget med det forbehold, at den oplevede tryghed er en subjektiv oplevelse. Resultaterne i forhold til dette tema, er derfor på et teoretisk plan.

Denne interviewmetode læner sig til kvalitative undersøgelser og interviewer, som også kaldes moderatoren, har oftest rollen som guide under interviewsituationen. Moderatoren bør dermed ikke være påtrængende i gruppens diskussioner. Ved at anvende fokusgruppeinterview, opstår der en dynamik i processen, som ikke kan opnås ved at anvende enkeltinterviews. *"Det er altså kombinationen af gruppeinteraktion og forskerbestemt emne-fokus, som er fokusgruppers kendetegn"* (Halkier, 2008: 9). Dataene er derfor gode til at sige noget om betydningsdannelse i grupper, hvad kan en gruppe mennesker blive enige om, eller uenige om gennem forhandlinger? Dette anser jeg for at være en fordel, i besvarelsen af problemformuleringen, da jeg ønskede flere perspektiver på, hvilken indflydelse de fysiske forandringer kan have. Muligheden for, at informanternes perspektiv komme i spil, er dermed til stede, og dette kan i sidste ende bringe usete perspektiver frem.

Ved afholdelse af fokusgruppeinterview kan man holde sig til tre forskellige modeller; en løs model, der indebærer få og åbne spørgsmål, en stram model hvor moderatoren stiller flere samt mere specifikke spørgsmål. Denne model er velegnet til undersøgelser, hvor det primære fokus er på indholdet af diskussionerne og ikke på selve gruppedynamikken og interaktionen hertil. Den sidste model er en tragtmodel, som er en kombination af de to førnævnte modeller. I en tragtmodel er begyndelsen af interviewet åbent hvorimod slutningen er struktureret. Denne model giver dermed mulighed for, at både få belyst informanternes perspektiver, interaktionen og interviewer er samtidig sikker på, at få belyst eget emne og interesser.

Jeg har valgt, at anvende et fokusgruppeinterview og hertil har jeg benyttet den stramme model, med tre medlemmer af foreningen '9220 - De Frivillige', som holder til i Aalborg Øst. Disse informanter er inddraget, da jeg har en formodning om, at de har en viden om mit emne med et perspektiv, som de resterende adspurgte informanter til specialet, ikke besidder. Derudover er dette speciales fokus på indholdet af diskussionerne i gruppen, og ikke på gruppedynamikken.

3.3 Udvælgelse af informanter og adgang til feltet

Udvælgelsen af informanter til en undersøgelse bør foretages ud fra, hvad undersøgelsen søger svar på. På baggrund af specialets problemformulering har jeg fundet interviewmetoden som bedst anvendelig, og derefter overvejede jeg, hvilke informanter der kunne være relevant at tale med.

Med et fokus på hvilke indflydelser de fysiske forandringer vil have på det borgervendte kriminalitetsniveau, den oplevede tryghed samt stigmatisering, har jeg valgt at inddrage nærpolitiet i Aalborg Øst, frivilligforeningen '9220 - De Frivillige' samt beboerkonsulenter fra de forskellige boligforeninger, der er i bydelen. Disse informanter er forskellige aktører og kan dermed bidrage med forskellige perspektiver på specialets problemformulering.

At få adgang til det valgte felt kan være en udfordring og før jeg begyndte at kontakte de ønskede informanter, fandt jeg inspiration i bogen 'Stemmer fra en bydel'.

Denne bog har fokus på hverdagslivet og sociale relationer i Aalborg Øst. I bogens kapitel 4 'Territorielt stigma' eksemplificer Sune Qvotrup Jensen den skepsis, de som forskere mødte, da de ønskede adgang til et felt, der er præget af en negativ stigmatisering. Eksempelvis ved kontakten til en beboer, der spurgte om undersøgelsen handlede om *"hvor negativt det er"* ved den første kontakt. *"Denne skepsis overfor at deltage kan tolkes som udtryk for, at beboerne er bevidste om, at Aalborg Øst i mange henseender har et negativt ry"* (Christensen & Jensen, 2012: 77).

Både gennem ovenstående erfaring fra bogen og af egne erfaringer fra praktikophold ved Kvarterværkstedet og Projekt 9220, var jeg bevidst om, at tage hensyn til disse erfaringer ved første kontakt. Jeg kontaktede alle informanterne på e-mail hvori jeg forklarede kort om mit speciale og ikke mindst hvem jeg var. Jeg gjorde opmærksom på, at jeg selv boede i bydelen samt jeg havde haft en praktikperiode hos Kvarterværkstedet og Projekt 9220 i efteråret

2014. Jeg antog, at disse oplysningerne ville være rigeligt til, at nedbringe den mulige skepsis informanterne muligvis ville have. Den antagelse gjorde jeg, da mit emne og dermed feltet, ikke kan siges at være sensitiv. Af denne grund tilbød jeg heller ikke informanterne anonymitet, da oplysningerne ikke er personfølsomme. Jeg tilbød dog informanter i fokusgruppeinterviewet anonymitet efter afholdelse af interview, da disse informanter var langt mere åbne og personlige i deres svar og diskussioner, end jeg havde påregnet de ville være.

Jeg var oprindeligt interesseret i, at få varmemestrene og ejendomsfunktionærerne i de forskellige boligforeninger i tale, men grundet travlhed og/eller manglende interesse, var det ikke muligt. Jeg fik i stedet adgang til 3 beboerkonsulenter, og disse bidrager derfor som boligforeningernes perspektiv. Følgende afsnit er en præsentation af specialets informanter.

9220 – De Frivillige

Foreningens medlemmer bor alle i bydelen og arbejder alle for, på et frivilligt basis, at gøre bydelen til et rart sted at bo. Disse informanter har dermed en interesse i de fysiske forandringer, som bydelen har gennemgået og gennemgår i disse år.

Mit valg af at inddrage disse informanter er også taget, på baggrund af egne indtryk og oplevelser jeg har haft i forbindelse med mit praktikophold. Under dette praktikophold delte jeg kontor med flere af medlemmerne fra '9220 – De Frivillige'. Disse medlemmer efterlod mig med indtrykket, at de har stor interesse samt holdning til, hvilke indflydelser de forandringerne af bydelen har samt vil have. Derudover har disse informanter et andet perspektiv, end helhedsplanens aktører, da medlemmerne netop selv er beboere i bydelen.

Derimod er jeg også bevidst om, at disse informanterne til dette fokusgruppeinterview ikke er et repræsentativt udsnit af beboerne i Aalborg Øst. Derfor er deres diskussioner, svar og bud ikke et udtryk for nogle generelle holdninger blandt beboere i bydelen og jeg vil med specialet derfor ikke kunne sige noget generelt på et videnskabeligt plan. Dette er oftest gældende for et casestudium.

Mit valg af at inddrage disse informanter er, at jeg ønsker specialet skal indeholde et beboerperspektiv, som en del af besvarelsen på problemformuleringen. Dette gør, at specialet

også får et perspektiv på indflydelserne de fysiske forandringer kan medfører, som ikke er et perspektiv som aktører af helhedsplanen nødvendigvis oplyser om.

Et eksempel på dette er, da informanten Dorte Marie fortæller, at de fysiske forandringer ikke nødvendigvis kun vil have positive indflydelser for bydelen og dens beboere; *”... jeg har hele tiden sagt, og der var fra før de tog første spadestik, at jeg ser det som en pæn måde at smide os ud på”* (Interview 1: 4).

Da jeg anvendte den semi-strukturerede interviewmetode, gjorde jeg brug af muligheden for, at spørge ind til ovenstående pointe til de resterende interviews.

Udvælgelse af disse informanter har bidraget med perspektiver til specialet, som de resterende aktører og informanter ikke har haft de samme øjne på.

Nærpolitiet i Aalborg Øst

Nærpolitiet i Aalborg Øst blev oprettet i 1984 af Aalborg Politi på baggrund af en succesfuld forsøgsperiode af et nærpolti i bydelen (Lybech, 2008: 11). Nærpolitistationen har været placeret i Sundheds- & Kvartershuset siden 2012, som er den første bygning, der blev opført som en del af renoveringsprojektet (Helhedsplan: 5).

Nærpolitiet har siden etableringen i 1984 haft et fokus på det kriminalitetsforebyggende arbejde (Lybech, 2008: 11). Dette fokus er stadig et, der fylder meget i nærpoltiets arbejdstid; *”Og plus, at stadigvæk, et meget, meget stort tryk på det kriminalpræventive arbejde i forhold til vores SSP-arbejde. Fordi det er noget vi bruger rigtig mange ressourcer på herude.”* (Interview 2: 8).

Nærpolitiet har jeg valgt at inddrage som informant, da denne aktør besidder et overblik samt kendskab til kriminaliteten og udfordringerne hertil i bydelen. Efter at have kontaktet nærpolti på e-mail med en kort forklaring af mit speciale samt formål, indvilligede nærstationens politikommissær, Diana Gammelmark Larsen, i at deltage i et interview.

Ved at afholde interview med nærpolti inden beboerkonsulenterne, gav det mig mulighed for, at få en viden om, hvilke problematikker bydelen kæmper set med politiets øjne.

Derefter inkorporerede jeg de problematikker, som jeg fik oplyst af nærpolti, i interviewguidesne til beboerkonsulenterne, for at få en viden om, hvorvidt disse også var problematikker i deres boligområder og i så fald, hvor høj grad.

Beboerkonsulenter

Jeg har udvalgt beboerkonsulenter i de boligorganisationer, som er aktører på den boligsociale helhedsplan for Aalborg Øst fra 2013 til 2016, som en del af informanterne til dette speciale. Det har jeg gjort, da disse informanter både har et stort kendskab til de fysiske forandringer af hver deres almene boligområde, men også har et stort kendskab til beboerne i deres boligområde. Beboerkonsulenterne arbejder for boligforeningerne og er derfor relevante informanter i forhold til denne aktørs perspektiv.

Beboerkonsulenterne har som fælles formål, at hjælpe beboerne med økonomien. Eksempelvis i forhold til at lave budgetter og at mindske restancebegrundede udsættelser i bydelens lejemål. Beboerkonsulenterne har også til opgave med at hjælpe beboerne med andre problematikker samt afholdelse af arrangementer i områdernes aktivitetshuse.

Boligforeningen Lejerbo og Fjordblink, Alabu bolig⁴ har renoveret 72 lejeboliger på Lille Skallerupvej i 2013-2014, som hører under Fjordblink, Alabu. I efteråret 2016 skal ca. 200 boliger på Store Skallerupvej renoveres og dette område hører under Lejerbo (Interview 4 & Helhedsplan: 5). Boligområdet på Store Skallerupvej står derfor overfor en omfattende renovering, og beboerkonsulenten i dette område er informant i dette speciale.

Himmerlands boligforening har de flest almene boliger i Aalborg Øst og har siden 2013 renoveret 200 boliger på Sallingsundvej og er ved at ligge sidst hånd på renoveringen af 200 boliger på Tambosundvej. Disse veje er en del af Sundparken og indgår i renoveringsprojektet 'Kildeparken 2020', som Himmerlands boligforening står bag. Dette renoveringsprojekt indgår som en del af den boligsociale helhedsplan 2013-2016. Beboerkonsulenten på Sallingsundvej og Tambosundvej er informant i dette speciale, da denne informant har viden om, hvilke indflydelser de fysiske forandringer har haft på nuværende tidspunkt for disse boligområder.

Grønneparken hører til boligforeningen Vanggården⁵ og dækker, blandt andet, boligblokkene på Sebbersundvej. Sebbersundvej er i 2015 på Regeringens ghettoliste og har, men undtagelse af 2011, befundet sig på listen siden 2010. På trods af, at Grønneparkens boliger ikke bliver

⁴ Fra 1. Januar 2016 ændre Fjordblink Alabu navn til Alabu boligforening.

⁵ Vanggården er i fusion med boligorganisationen Fjordblink, Alabu bolig, som i 2016 hedder Alabu boligforening.

renoveret i disse år, har jeg alligevel valgt at inddrage beboerkonsulenten fra dette kvarter. Aalborg Øst har været og er stadig en stigmatiseret bydel og da Sebbersundvej er det mest udsatte boligområde i bydelen, har jeg fundet det relevant at inddrage beboerkonsulentens perspektiv i forbindelse med forandringerne i en stigmatiseret bydel.

De beboerkonsulenter det lykkedes mig at gennemføre interviews med, er alle ansat i Aalborg Øst, dog i forskellige boligforeninger. Hver boligforening er en del af den boligsociale helhedsplan, men kun 2 af dem udfører fysiske forandringer, i form af totalrenoveringer, i flere af deres boligområder. Renoveringerne i de to boligområder, Skallerupvej og Sundparken, består af *"nedlæggelser af utidssvarende boliger ved lejlighedssammenlægninger. Flere blokke nedrives for at give områderne ny identitet og variation"* (Helhedsplan: 5). Disse informanter er dermed forskellige steder i forandringsprocessen.

3.4 Interviewsituationen

Jeg kontaktede alle informanterne per e-mail med en kort beskrivelse af mit speciale samt formål og en forespørgsel om muligt interview. Alle interviews er foretaget på informanternes territorium, enten i boligområdernes fælleshuse, nærpolitistationen eller på Kulturhuset Trekanten.

Fokusgruppeinterview

Jeg kontaktede foreningen '9220 – De Frivillige' med forespørgslen om, at afholde et fokusgruppeinterview med 4-6 af medlemmerne. Min forespørgsel blev mødt positivt og efter at have fundet en dato og tidspunkt for interviewet, kunne medlemmerne selv melde tilbage om de havde lyst til at deltage. Udvælgelsen af informanter kan tilskrives at være tilfældig i forhold til de selv meldte sig til, men udvælgelsen har alligevel været præget af mig, da det skulle være medlemmer i denne forening samt, at de alle skulle have bopæl i bydelen.

Som udgangspunkt fungerede denne fremgangsmåde godt. Fem af medlemmerne meldte tilbage, at de gerne ville deltage. Få dage inden interviewet skulle finde sted, meldte en enkel fra grundet travlhed. Jeg valgte dog ikke at gøre yderligere, da der stadig var fire medlemmer der ville deltage og tidspunktet var nært forekommende.

Jeg havde med hjælp af den ene informant fået booket et lokale i kulturhuset Trekanten, som er placeret i Aalborg Øst. Dette hus er også stedet hvor foreningen mødes og afholder deres

møder. Da informanterne ankommer til interviewmødet, meddeler den ene informant, at en af de andre informanter er ramt af sygdom og udebliver. Fokusgruppeinterview falder derfor udenfor det optimale antal af 4-6 informanter. At endnu en informant ikke kunne deltage, betød også, at fokusgruppen blev mere homogen, da de tre resterende informanter alle var kvinder og besad forholdsvis samme opgave i foreningen. Dette kan betyde, at der under interviewsituationen ikke var nok social udveksling.

Omvendt kan en fokusgruppe, der er for heterogen give for mange konflikter samt betyde, at nogle forståelser ikke bliver udtrykt (Bloor et al, 2001: 20).

Da gruppen havde et stort kendskab til hinanden og alle har boet i bydelen minimum ti år hver, oplevede jeg den fordel, at de kunne fremme hinandens hukommelse under interviewet. Eksempelvis da Jeanette og Dorte Marie minder hinanden om, hvornår en episode havde fundet sted;

"DM: Der var også nogle, dengang jeg boede 'utydeligt', der var nogle pigebander, der tævede de andre.

J: Ja, det var dem der, ja. Ved Majfesten.

DM: Ja, men de gjorde det også udover.

J: Men det er jo ikke så mange år siden, er det?

DM: Nej, fordi det var sådan i starten af...

J: Men der var, havde været nogen omme at sige, dengang til majfesten, hvor det var de to kulturelle mod de hvide der var slåskampe.

DM: Ja." (Interview 1: 17)

Gennem interviewsituationen var der flere gange, hvor der opstod en form for kollektiv hukommelse, hvor informanterne følte sig trygge nok til at uddybe hinandens svar. En anden

fordel ved, at fokusgruppen var homogen og havde stort kendskab til hinanden, kunne ses i forhold til min rolle. Jeg fungerede som moderator og min involvering var primært i forhold til strukturen i samtalen. Under interviewsituationen opstod der ingen konflikter, og informanterne var gode til at holde hinanden på emnet. Eksempelvis da to informanter begynder, at fortælle om en aktuel privatsag, og den tredje informant minder dem om, at det ikke har noget med interviewet at gøre (Interview 1: 22-23). Interviewet kom dermed hurtigt tilbage til fokusemnet, uden min indblanding.

Formålet med brug af et fokusgruppeinterview til dette speciale, var ikke at studere den dynamik der opstår i en gruppeproces. Derfor anser jeg det ikke som problematisk, at gruppen var mere homogen end heterogen. Hensigten med mine spørgsmål var heller ikke, at gruppen sammen skulle diskutere sig frem til det 'rigtige' svar, men at de hver kunne udtrykke deres egen holdning. Dette hælder mere til, at interviewet var et gruppeinterview. Valget af, at kalde det et fokusgruppeinterview i dette speciale er, at interviewet er afgrænset til et bestemt emne, altså et fokus. Derudover havde jeg ikke en fast struktur på forhånd og informanterne havde derfor mulighed for, at udfordre hinandens svar samt stille opklarende spørgsmål til hinanden.

Jeg havde også mulighed for, at forklare mine spørgsmål, hvis jeg havde udtrykt mig uklart eller ikke var blevet forstået. Eksempelvis forklarer jeg hensigten med et tidligere stillet spørgsmål i forhold til, om informanterne føler sig utrygge ved at færdes i bydelen om aftenen;

"Interviewer: Nej jeg tænker også, det er jo normalt at føle nogle gange en form for utryghed, men udover det sædvanlige, altså at man hver gang man er ude om aftenen, så er man utryg."
(Interview 1: 13)

Ovenstående forklaring resulterer i flere uddybede svar fra informanterne, hvor det oprindelige spørgsmål blot havde resulteret i, at den ene informant havde fortalt om en episode i forhold til en oplevelse, hvor informanten havde følt sig utryg (Interview 1: 13).

Semi-strukturerede interviews

Alle interviews til dette speciale er foretaget ved et fysisk møde mellem informanten og interviewer. Dette giver både muligheder, men også begrænsninger. Som forberedelse til

mine interviews, har jeg udformet en række spørgsmål. Ved at benytte den ustrukturerede interviewform, havde jeg mulighed for, at ændre rækkefølgen af disse, for at opretholde en naturlig udvikling i samtalen. Dette gav mig samtidig mulighed for, at gå i dybden med informanternes svar. I starten af mit interview med beboerkonsulenten fra Lejerbo samt Fjordblink havde jeg forberedt følgende spørgsmål;

"Har der så været noget renovering i dit område eller skal der så kun ske noget?" (Interview 4: 3).

Informanten svarer, at der har fundet en renovering sted for nogle år tilbage og at denne har været vellykket. Jeg havde med mit metodevalg herefter mulighed for, at spørge ind til, hvad informanten mener med vellykket;

"Interviewer: Hvordan vellykket?" (Interview 4: 3).

Ved at anvende ustrukturerede enkeltinterviews, fik jeg mulighed for at afvige fra interviewguiden samt spørge ind til informantens svar og opnå forståelse. Jeg fandt i ovenstående tilfælde, at det var relevant at forfølge informantens egen forestilling om, hvad der gør en renovering af et boligområde vellykket.

3.5 Udarbejdelse af interviewguides

Jeg tog udgangspunkt i den deduktive tilgang til udarbejdelsen af interviewguides til dette speciale. Den deduktive tilgang skal dog ses som den idealtipe jeg læner mig op ad. Efter afholdelse af det første interview, fik jeg oplyst en problemstilling som jeg ikke havde indregnet i interviewguidesne. Jeg inkorporerede derfor spørgsmål på baggrund af specialets første informanter. Dermed benytter jeg ikke udelukkende den deduktive tilgang i udarbejdelsen af specialets interviewguides.

Inden specialets teorivalg deltog jeg d. 7 Maj 2015 i borgermødet 'Hvad nu Aalborg Øst'. Borgermødet blev afholdt i Sundheds- og kvarterhuset i Aalborg Øst og Borgmester Thomas Kastrup Larsen holdte oplæg om kommunens fremtidsvisioner for Aalborg Øst. Derudover holdte direktøren for Himmerlands Boligforening, Ole Nielsen, også et oplæg, som var en kort gennemgang af boligforeningens helhedsplan 'Kildeparken 2020'. Min deltagelse gav mig et indskud til, hvilke teorier der kunne være interessante. De store visioner samt forventninger,

som direktøren og borgmesteren oplyste om, gjorde mig nysgerrig efter, om beboerne i bydelen også vil opleve disse som positive.

Deltagelsen i dette møde bidrog til, at jeg valgte at søge informanter, der også boede i bydelen for at få et beboerperspektiv på den kommunale og boligforeningernes perspektiver.

Interviewguides er tilpasset den enkelte informant. Dette i form af, at jeg eksempelvis har formuleret spørgsmålene i forhold til, om det var beboerkonsulenten i et renoveret boligområde eller om det var beboerkonsulenten i boligområdet, der ikke skulle renoveres.

Dog er alle interviewguidesne inddelt i ens overordnede temaer som er: den oplevede tryghed, kriminalitetsniveauet samt stigmatiseringen af bydelen.

3.6 Kvalitetssikring

Jeg vil afrunde specialets metodekapitel med at præsentere overvejelser om undersøgelsens reliabilitet og validitet. Reliabiliteten i en undersøgelse dækker over, i hvilken grad de samme resultater kan nås ved at undersøgelsen gentages af andre forskere og på et andet tidspunkt. Pålideligheden af undersøgelsens resultater findes indenfor reliabiliteten og denne er vanskelig at opnå i undersøgelser, der primært benytter kvalitative forskningsmetoder. Dette grundet at de kvalitative forskningsmetoder, i denne undersøgelse det kvalitative interview, ofte anvendes til at undersøge sociale fænomener og *"it is impossible to 'freeze' a social setting"* (Bryman, 2008: 376). Derudover er det også vanskeligt at opnå det samme resultat, da interviewsituationer både er præget af interviewer og informanterne. Jeg antager at resultaterne ikke vil være præcis de samme ved en gentagelse af denne undersøgelse. Dette skyldes, at tiden er en vigtig faktor i denne undersøgelse, da helhedsplanen har en tidsramme fra 2013 til 2016. Derudover anser jeg også min egen rolle, som være en stor faktor for resultaterne, da min rolle som beboer i bydelen kan have haft en betydelig påvirkning på informanterne samt interviewsituationen. Jeg har derimod forsøgt at opnå en sand forståelse for det undersøgte område, fremfor at have fokus på at de samme resultater kan opnås.

Den interne validitet handler om, hvorvidt der er sammenhæng mellem det der ønskes at undersøges og måden hvorpå dette gøres (Bryman, 2008: 376). I dette speciale har den anvendte metode, interview, skabt empiri der har bidraget til at give teorierne værdi.

I den eksterne validitet er der fokus på generaliserbarheden og dette er ofte problematisk med kvalitative undersøgelser. Dette grundet "*their tendency to employ case studies and small samples*" (Bryman, 2008: 377). Dette er gældende i denne undersøgelse, og dermed er generaliserbarheden ikke gældende.

Kapitel 4 – Analyse

Formålet med følgende analyse er at besvare specialets problemformulering:

Hvilke forventninger er der beskrevet i den boligsociale helhedsplan for det østlige Aalborg i forhold til det fremtidige borgervendte kriminalitetsniveau, oplevet tryghed samt stigmatisering, og hvilke indflydelser kan de fysiske forandringer af bydelen have herpå?

Problemformuleringen vil blive besvaret med udvalgt teori og begreber, og specialets indsamlede empiri vil anvendes for at give de teoretiske besvarelser værdi.

Derudover vil analysens resultater sammenholdes med resultater fra relevante undersøgelser, hvor det findes passende.

4.1 Analysestrategi

Analysen er inddelt i 3 hovedafsnit, som behandler de temaer, jeg har vurderet, er mest relevante i forhold til teori og indsamlet empiri med henblik på besvarelse af problemformuleringen. Hovedafsnittene er valgt efter udvælgelse af teori og indsamling af empiri, da både teori og empiri har bidraget med relevante temaer.

Hovedafsnittene er; *borgervendt kriminalitet og oplevet tryghed i forhold til fysiske forandringer*, *Et bedre image?* og *Den nye beboer*. Hvert hovedtema er struktureret med underafsnit og afsluttes med en delkonklusion.

Analysen søger at besvare specialets problemformulering fra teoretiske perspektiver, hvortil empirien vil anvendes til at give disse perspektiver værdi. Dette valg har jeg taget grundet den forholdsvis lille mængde af empiri, hvor generaliseringskraften ikke er gyldig.

4.2 Borgervendt kriminalitet og oplevet tryghed i forhold til fysiske forandringer

I dette første hovedafsnit vil jeg anvende de boligområder, som har gennemgået radikale fysiske forandringer i Aalborg Øst til, at undersøge om netop disse forandringer har haft en positiv indflydelse på helhedsplanens forventning om et lavere antal anmeldelser af den borgervendte kriminalitet i bydelen. Disse boligområder er Sallingsundvej og Tambosundvej og disse vil refereres til som Sundvejene i analysen. Renoveringen af Sundvejene startede i 2012 med Sallingsundvej og da dette område var indflytningsklar i 2014 startede

renoveringen af Tambosundvej, som forventes at være færdig 2016 (Bech-Danielsen et al, 2014: 167).

Lejlighederne er fra sidst i 70'erne og blev opført som betonelementbyggeri. Renoveringerne omfatter blandt andet, at der er skabt større vinduespartier i lejlighederne samt altaner, betonfacaderne er udskiftet til lette facadeelementer i træ og carporte samt parallelparkering tæt ved lejlighederne skal definere private områder (Bech-Danielsen et al, 2014: 171-172).

Førhen var en stor parkeringsplads placeret et stykke fra boligernes indgange.

Giver fysiske forandringer et lavere kriminalitetsniveau?

"Lav kriminalitet og høj grad af tryghed er forhold, der tillægges afgørende betydning for trivslen og tilfredsheden med at bo og leve i et boligområde" (Ærø & Christensen⁶, 2003: 7).

Bydelen Aalborg Øst er ikke længere plaget af et højt kriminalitetsniveau. Den borgervendte kriminalitet i bydelen har været faldende de seneste år, på nær enkelte former for tyveri samt indbrud i kolonihavehus (se s. 13).

Ved at indrette boligområder således, at de ikke indbyder til kriminel eller afvigende adfærd, kan den fysiske indretning have en positiv indflydelse på kriminalitetsniveauet i det pågældende boligområde;

"Fysiske omgivelser påvirker vores adfærd, ligesom vores adfærd også påvirker de fysiske omgivelser. Derfor er det vigtigt også at tage højde for, at den måde, som et boligområde er anlagt på, har betydning for vores hverdagsliv, ligesom den måde boligblokke og fælles områder og faciliteter anvendes og passes på også har en betydning" (Ærø & Christensen, 2003: 5).

Ovenstående hører sig til indenfor social disorganization theory, hvor individet ikke anses som forsætligt kriminelt, men mere som produkter af ydre forhold, altså miljøet (Andresen, 2014: 33).

Ved de radikale renoveringer på Sundvejene, som Himmerland Boligforening står for, er der taget højde for, at de ydre forhold i boligområderne kan påvirke adfærd og kriminalitet. Boligområdet har gjort brug af politiet, da disse er taget med på råd om indretningen med et kriminalitetsforebyggende perspektiv;

⁶ 'Forebyggelse af kriminalitet i boligområder', SBI.

"politiet har været herude tidligere... og anbefale en masse træer der skulle væk for at skabe mere åbenhed og lyse pladser, også til parkeringspladser. Så der er rigtig meget, der er blevet fjernet. Hele vejen ned gennem Budumvej der er også en masse beplantning. Det bliver også fjernet af samme årsag simpelthen for at skabe åbenhed" (Interview 3: 2).

Ved at skabe mere åbenhed hæmmer boligområdernes indretninger mulighederne for, at begå kriminelle handlinger og risikoen for at tiltrække netop denne adfærd reduceres, da opdagelsesrisikoen øges. Et egnet gerningssted er et af de tre elementer indenfor rutineaktivitetsteori, som skal være tilstede for, at kriminalitet opstår. Ved blot at fjerne det ene element, såsom et egnet gerningssted, vil det betyde, at kriminalitet ikke vil opstå i det pågældende område.

En ændring i form af at gøre den naturlige overvågning til parkeringspladsen mere tilgængelig har også et forebyggende element. Dette grundet en øget risiko for at blive set og fanget, men det kan også blot give gerningspersonen en følelse af at blive overvåget. Denne følelse vil ofte resultere i, at gerningspersonen vil søge andre steder hen, for at udføre sine kriminelle handlinger. De nye større vinduespartier i lejlighederne på Sundvejene kan give beboerne en bedre kontakt med omverden og de nye parkeringsmuligheder vil give mere trafik i rummene mellem boligerne. Begge dele kan have indflydelse på, at den borgervendte kriminalitet vil reduceres, da der kommer flere øjne på gaden.

Beboerkonsulenten på Sundvejene henviser til, at de ydre forhold i boligområderne har ændret beboernes tilgang til, at reagere hurtigere når der foregår noget suspekt i deres boligområde. *"Der skal ikke komme ret mange rebeller fordi en fredag aften, før der faktisk kan være en opstandelse i at nu sker der noget,"* (Interview 3: 2).

Grunden til den hurtigere reaktion er, blandt andet, at folk søger at værne om de nu rolige boligområder; *"Men der skal ikke ret meget til, før der bliver reageret, fordi mange er faktisk rigtig glade for, at der er ro"* (Interview 3: 2). Derudover har de fysiske forandringer medført, at 'rebellerne' sandsynligvis bliver set af flere beboere end tidligere, grundet det bedre udsyn.

De praktiske forebyggende anskuelser hører sig til indenfor situational control theories. Denne kriminalitetsforebyggende tilgang tilstræber netop, at reducere muligheder for at begå

kriminelle handlinger samt øge risikoen for at kriminelle blive set og fanget (Downes & Rock, 2011: 234). Ved at boligforeningen har gjort brug af politiets råd til indretningen af de ydre forhold til disse boligområder, er boligforeningens forventning, at kriminaliteten falder, da netop de ydre forhold sigter efter at gøre de kriminelle handlinger vanskeligere at begå.

Renoveringerne på Sundvejene har haft fokus på at skabe åbenhed, hvilket har haft en gavnlig indflydelse på, at reducere antallet af anmeldelser af den borgervendte kriminalitet, som er en forventning, den aktuelle boligsociale helhedsplan sigter efter.

Beboerkonsulenten oplyser, at disse boligområder netop var plaget af mere kriminalitet før renoveringerne og den hertil nye indretning af de fysiske omgivelser. Det er især indbrud der er faldet på Sundvejene; *"...det kan vi jo se, der er jo ikke indbrud, som der har været, det er der ikke"* (Interview 3: 5).

Beboernes ejerskabsfølelse til deres boligområder kan i ovenstående perspektiver anses for at være steget fra tidligere. Beboerne er blevet en deltagende aktør i at få kriminaliteten stoppet i deres områder og tolerancen overfor kriminalitet og afvigende adfærd er indsnævret i forhold til før renoveringerne; *"...der skal ikke ret meget til før folk de reagerer på noget hvor jeg tænker var det før, så havde de ikke tænkt over det,"* (Interview 3: 2).

Politiet har været en deltagende aktør i forhold til planlægningen af den fysiske indretning på Sundvejene, ved at anbefale en fjernelse af beplantninger. Derudover har Himmerland boligforening også gjort brug af andre praktiske kriminalitetspræventive metoder;

"Vi har jo valgt alle de rigtige døre med sikringer... og det betyder også noget, at man hindrer faktisk indbrud ved at indbrudssikre det lidt på forhånd. Men det er jo tydeligt politiet også kunne se at det falder, det er sværere at komme ind" (Interview 3: 6).

Disse metoder bidrager til, at boligområderne ikke er egnede steder for at begå netop denne type af kriminalitet. Dette tyder på, at renoveringerne og de anvendte kriminalitetspræventive metoder hertil, har haft en positiv indflydelse på forventningen om et lavere kriminalitetsniveau af den borgervendte kriminalitet i Aalborg Øst.

De fysiske forandringer på Sundvejene har, udover at skabe uegnede gerningssteder, også reduceret beboernes tolerance overfor kriminel adfærd. Derudover kan det også antages, at ejerskabsfølelsen er øget, da beboerne er blevet mere deltagende aktører i bekæmpelsen mod kriminalitet. Dette har medført, at boligområderne opleves mere trygge; *"Og det gør bare at her bliver mere tryghed og orden"* (Interview 3: 2).

Følgende afsnit vil undersøge forventningen der er til den oplevede tryghed i det fremtidige Aalborg Øst med et fokus på, hvilken indflydelse de fysiske rammer og forandringer har herpå.

Aalborg Øst – en tryk bydel at færdes i?

Vores oplevelse af tryghed i eget boligområde er et fundamentalt element i vores livskvalitet (DKR, 2014: 2) og en oplevelse af utryghed har indflydelse på vores adfærd.

Det faktiske kriminalitetsniveau afgør ikke alene den oplevede tryghed eller kriminalitetsangst i sådan en grad, at det altid kan siges at være i konsensus;

"Fornemmelsen af tryghed kan være påvirket af kriminalitetens omfang, men hvis sammenhængen var så simpel, ville få være utrygge i Danmark, hvor omfanget af kriminalitet er en anelse lavere i forhold til andre europæiske lande" (Ærø & Christensen, 2003: 7 ;Balvig, 2001).

Et lavt kriminalitetsniveau i et boligområde kombineret med, at beboerne oplever utryghed ved at færdes i deres område er et misforhold, som kræver nærmere forklaring. Dette er tilfældet i boligområdet Sebbesundvej i Aalborg Øst, som specialets problemstilling belyste. Den oplevede utryghed kan antages at være forårsaget af andet end kriminalitetsniveauet, men det kan dog også antages, at den oplevede utryghed er et eftersleb, og dermed vil balancere med kriminalitetsniveauet efterhånden.

På trods af et lavt kriminalitetsniveau i Aalborg Øst, er det alligevel et problem, hvis beboerne stadig oplever utryghed for kriminalitet, da denne opfattelse netop kan ændre beboernes adfærd. Oplevet utryghed og *"forestillinger om kriminalitet influerer på vores måde at bruge byen på"* (DKR, 2014: 2). Oplevelsen af utryghed kan blandt andet betyde mange fraflytninger

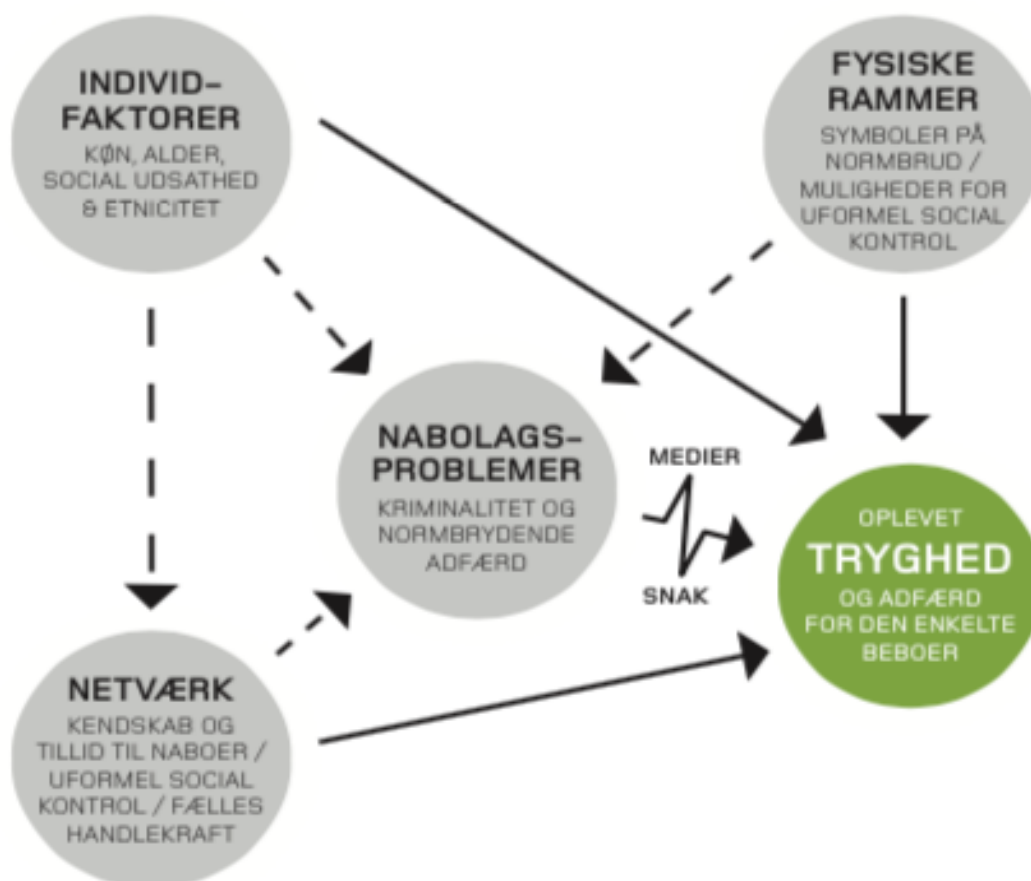
fra bydelen, og/eller en øde bydel, hvor de resterende beboer forbliver inde døre. Dette kan få indflydelse på den uformelle sociale kontrol, som beboerne ellers ville udøve i deres boligområder. Den uformelle sociale kontrol øges blandt andet ved, at beboerne gør brug af deres fællesarealer i boligområderne, så den kriminelle adfærd søger væk, blandt andet grundet en større opdagelsesrisiko samt at disse boligområder vil betegnes som uegnede gerningssteder for kriminel adfærd.

Når beboerens ejerskabsfølelse med deres boligområder ikke er høj, kan det få kriminalitetsniveauet til at stige, da beboerne vil være mindre tilbøjelige til at være deltagende aktører i at få stoppet de kriminelle handlinger i deres områder.

Med den aktuelle boligsociale helhedsplans fremtidige forventning om et lavere antal anmeldelser indenfor den borgervendte kriminalitet i Aalborg Øst, kan hertil tilsluttes en forventning om, at beboerne generelt skal føle sig trygge i bydelen. Denne påstand antager jeg, da forventningerne til de fysiske forandringer af bydelen stræber efter, at reducere udlejningsvanskeligheder, tiltrække flere beboere samt øge antallet af kulturinstitutioner.

Dermed er det interessant, at undersøge hvilke årsager der kan ligge bag en oplevelse af utryghed. Følgende figur 3 viser de faktorer der kan have indflydelse på den oplevede tryghed, figuren er også vist i specialets afsnit '2.3 Kriminalitetsangst i boligområder'.

Figur 3: Sammenhænge mellem de fire grupper tryghedsfaktorer og den oplevede tryghed for den enkelte beboer i et udsat boligområde

(Kilde: Center For Boligsocial Udvikling (CFBU), 2013: 13).

Jeg fik oplyst af politikommissæren fra nærpolitiet i Aalborg Øst, at knallertkørsel var noget af det, der fyldte mest, og betød mest, når det kom til borgernes tryghedsoplevelse i bydelen;

"Jamen det er for eksempel sådan noget med knallertkørsel, det fylder rigtig meget hos borgerne herude. At der er nogle unge mennesker der kører på stisystemet, fordi hele Aalborg Øst det er jo gennemsyret af stisystemer, det hænger jo bare sammen det hele,....

... det er jo fedt at køre på knallert, og det går stærkt, og de tænker ikke over de konsekvenser det må have, hvis man kører en gammel dame ned eller små børn, og det er sådan noget der fylder,"(Interview 2: 2).

Ovenstående oplysning hører sig til indenfor nabolagsproblemer, da denne form for knallertkørsel hører sig til indenfor den normbrydende adfærd i figur 3. Denne adfærd har indflydelse på Aalborg Øst beboernes oplevelse af utryghed ifølge nærpolitiet. Beboerkonsulenten på Sundvejene støtter op om denne påstand, og forklarer, at det primært skyldes, at denne knallertkørsel larmer; *"det er også larmende og det er frustrerende,"* (Interview 3: 7).

De fysiske rammer af en bydel eller et boligområde kan i denne forbindelse, have indflydelse på den oplevede utryghed. Ved at indrette boligerne samt fællesarealerne således, at de giver stor mulighed for at udføre en naturlig overvågning, vil opretholdelsen af den offentlig ro og orden være lettere. Dette vurderes af Jane Jacobs, som anser den naturlige overvågning, som *"den mest basale bymæssige kvalitet i forhold til at skabe tryghed og forebygge kriminalitet"* (DKR, 2014: 3). Den naturlige overvågning foretages af beboerne og *"den opretholdes først og fremmest af et kompliceret, og til dels ubevidst, netværk af kontrol og normer mellem borgerne selv og skabt af borgerne selv"* (DKR, 2014: 3-4; Jacobs, 1961). I ovenstående figur 3 i gruppen med de fysiske rammer findes muligheder for, at udføre en uformel social kontrol. Den uformelle sociale kontrol udøves netop af almindelige mennesker, herunder naboer og forbipasserende (Balvig, 1995: 78-79). De fysiske rammer og herunder den uformelle sociale kontrol har, ifølge figur 3 og Jacobs, indflydelse på den oplevede tryghed, da det har indflydelse på om beboerne vil gribe ind eller ej.

Et af midlerne til at udføre en uformel social kontrol er ved at udveksle sladder (Balvig, 1995: 79). Denne sladder kan være en faktor for utryghed, hvis den handler om kriminalitet. Balvig skelner mellem den selvoplevede kriminalitet og den ikke-selvoplevede kriminalitet, hvor den sidstnævnte er den kriminalitet, som man kun hører om. Den kriminalitet som man kun hører om, er den mest afgørende for oplevelsen af utryghed for kriminalitet (Balvig, 1978: 28). Følgende citat er fra en af specialets informanter, og er et eksempel på, en form for sladder der kan skabe utryghed for den nævnte knallertkørsel, blot ved at få den fortalt;

"...det er igen nogle unge fyre, og jeg hørte om en den anden dag, hun havde sagt til dem, nu skulle de ikke ramme hendes hund, så var de kørt tilbage til hende og truet med nogle tæsk, det er jo ikke okay, men det er jo sådan nogle unge knallertfyre" (Interview 3: 7).

Denne fortælling kan sprede større utryghed for den knallertkørsel, der er i bydelen samt øge utrygheden ved selv at gribe ind overfor den normbrydende adfærd.

Nærpolitiet i Aalborg Øst belyste, at netop denne form for 'sladder' hurtigt spredtes, samt har indflydelse på beboernes oplevelse af utryghed;

"og er der en, der har oplevet noget, så bliver det spredt meget hurtigt. Så snakker man med nogle andre, nu skal du høre det var sådan og sådan. Så det er noget der rigtig fylder hos folk herude" (Interview 2: 2).

Som skrevet i specialets metodekapitel tilpassede jeg mine interviewguides efter, hvilken informant jeg sad overfor. Dog havde jeg enkelte spørgsmål, som jeg stillede alle informanterne, og et af disse var netop i forhold til trygheden i bydelen. Jeg spurgte informanterne om følgende; *"Er Aalborg Øst en tryk bydel at bo i?"*. Spørgsmålet stillede jeg alle informanterne ved interviewenes afslutning eller hvor jeg fandt det passende med interviewsamtalen. Dette grundet, at jeg ønskede informanterne skulle være bevidste om, at jeg søgte svar på spørgsmålet i forhold til kriminalitet eller tegn på kriminalitet.

Alle informanter var enige om, at bydelen er tryk at færdes i (Interview 1: 23, 2: 7, 3: 7, 4: 7 & 5: 11).

Beboerkonsulenten fra Himmerlands boligforening gør opmærksom på, at skulle der være en utryghedsopfattelse af bydelen, kommer den udefra;

"Jamen det synes jeg jo egentligt den er, det kommer an på hvem du spørger tror jeg.... fordi hvis du spørger en beboer i Aalborg Øst, så tror jeg de vil sige ja, de ville de fleste jo gøre, men spørger du en, der bor inde i byen, så er jeg ikke sikker på, du får et ja, fordi der er jo der ude, hvor alle de der flygtninge de bor, og hvad der så bliver sagt"(Interview 3: 7).

Ovenstående bakkes op af informanterne fra foreningen '9220 – De Frivillige', som belyser, at medierne stadig behandler bydelen med en negativ vinkel i forhold til andre bydele i Aalborg Kommune;

"Og det er jo fordi, at det sælger noget mere, og det slår ikke fejl, ligeså snart der futter en container her, jamen så står der tre pressefotografer, futter der en i Hasseris, så gør de ikke" (Interview 1: 25).

Ovenstående synspunkt kan relateres til begrebet territorielt stigma. Wacquant anser det territoriale stigma for at være en negativ stigmatisering, som pålægges et område, og dette stigma får blandt andet, konsekvenser for *"omverdenens syn på områdets beboere,"* (Christensen & Jensen, 2012: 16). Derudover har det territoriale stigma også konsekvenser for beboerne i det stigmatiserede område, da disse beboere forbindes med *"fattigdom, kriminalitet og moralsk forfald"* af den brede offentlighed (Wacquant, 2013: 176).

Det følgende hovedafsnit har fokus på, hvilken indflydelse de fysiske forandringer har på den boligsociale helhedsplans imageindsats samt forventningen hertil.

Delkonklusion

De fysiske forandringer kan have en indflydelse på det fremtidige kriminalitetsniveau, da de egnede gerningssteder reduceres og/eller helt fjernes, beboernes ejerskab overfor deres områder øges hvortil deres tolerance overfor kriminel adfærd reduceres. Dette kan øge beboernes tilgang til at gribe ind overfor normbrydende adfærd og dermed få denne adfærd til at søge væk.

I forhold til kriminalitetsniveauet er Aalborg Øst en tryk bydel at færdes i. Dette viser tallene for den borgervendte kriminalitet i bydelen, som er præsenteret i specialets problemstilling. Dette er også opfattelsen af de deltagende informanter. Dog er der en vis enighed om, at bydelen er plaget af normbrydende adfærd, i form af hurtig og larmende knallertkørsel og dette kan have indflydelse på den oplevede utryghed. Derudover påpeger nærpolitiet, at 'sladder' om den normbrydende eller kriminelle adfærd i bydelen hurtigt spreder sig, og netop dette er også med til at skabe en utryghed i bydelen.

De fysiske rammer kan være en faktor til en større oplevelse af tryghed i en bydel eller er boligområde. Dette gør sig gældende hvis disse områder indrettes efter, at rammerne giver en stor mulighed for, at udføre en naturlig overvågning.

4.3 Et bedre image?

Dette hovedafsnit har fokus på forventningerne til, hvordan en imageindsats kan ændre det negative syn, som Aalborg Øst til dels stadig er plaget af. Imageindsatsen startede med den tidligere boligsociale helhedsplan, og er dermed en fortsættelse.

I den aktuelle boligsociale helhedsplan er forventningen, at de fysiske renoveringer vil kunne formå, at spille en aktiv rolle for, at bydelen vil opfattes og betegnes som et godt sted at bo. Midlerne til at opnå denne forventning er ifølge den aktuelle boligsociale helhedsplan, at styrke den sociale sammenhængskraft i bydelen og derigennem skabe en ny identitet. I det følgende afsnit vil jeg benytte Wacquant's teori om territorielt stigma og specialtets empiri for at undersøge, om de fysiske forandringer vil kunne styrke den sociale sammenhængskraft i Aalborg Øst.

Kan de fysiske forandringer styrke den sociale sammenhængskraft i Aalborg Øst?

Aalborg Øst har igennem tiden været en negativ stigmatiseret bydel og med arbejdet med den nuværende boligsociale helhedsplan for området, sigter samarbejdspartnerne at ændre det til en attraktiv bydel.

Det er især borgere uden for bydelens grænser, der tilskriver bydelen at være et negativt sted at bo. Informanten Pia fra foreningen '9220 – De Frivillige' fortæller i fokusgruppeinterviewet, hvilket syn borgere uden for bydelen kan have på beboerne i Aalborg Øst;

"Med vores blad i Aalborg Øst, beboerbladet, der fik jeg på et tidspunkt en opgave om at tage ind til byen og udspørge folk om, hvilket syn de havde på Aalborg Øst, og hvordan en Aalborg Øst borger ser ud. En Aalborg Øst borger det var en der havde omvendt kasket på, havde hængerøvsbukser og solbriller på, og så gik han hele tiden, og røg smøger" (Interview 1: 10).

De resterende informanter i fokusgruppeinterviewet bakker op om, at der er denne negative forestilling om, hvilken type beboer der bor i Aalborg Øst. De er dog ikke enige i, at bydelen huser denne type af beboer. Omverdenens antagelse af hvordan en Aalborg Øst borger ser ud er ikke den antagelse disse informanter, som selv er beboere i en lang årrække i bydelen, oplever. Dette misforhold tyder på, at omverdenens opfattelse blot er en forestilling.

Den negative antagelse kan medføre, at borgere vil undgå at bosætte sig i bydelen eller blot bo der for en kort stund. Derudover kan det få beboere i bydelen til at flytte væk, så snart disse

får penge til det og/eller muligheden byder sig. Fælles for dette er, at de ikke ønsker at blive associeret med de signaler, som bydelen og beboerne sender eller bliver pålagt at sende. At blive genstand for den foragt der kan pålægges en stigmatiseret bydel eller et boligområde, kan påvirke alle eksistensområder for et individ. Derfor er denne distance til bydelen en strategi, beboere i territoriale stigmatiserende områder kan benytte (Wacquant, 2007: 68). Et negativt image kan altså have indflydelse på, at bydelen kan have svært ved at tiltrække samt fastholde beboere.

Med den aktuelle helhedsplan er det boligområder rundt omkring i bydelen, der skal renoveres. Forventningen heri er, at disse renoveringer skal være med til at styrke den sociale sammenhængskraft i bydelen og dermed skabe et nyt og bedre ry. Dog kan valget om, at det kun er enkelte boligområder, der skal gennemgå fysiske forandringer bringe en opfattelse af, at der kommer et skel mellem beboerne;

"Det eneste jeg tænker det er, at det er fint, man laver Kildevejene om herovre, og det er rigtig rigtig godt, men så bliver fokus jo kun på Kildevejene, og alt det bliver samlet der, hvad med det der ligger lidt udenfor? Bliver det glemt?" (Interview 1: 8).

Ovestående er en pointe fra informanten Jeanette, som udover at være medlem af foreningen '9220 – De Frivillige' også er beboer i Aalborg Øst. At de fysiske forandringer muligvis vil bidrage med et større skel mellem beboerne støttes op af beboerkonsulenten på Sundvejene, som påpeger at der i forvejen er et skel i bydelen;

"at være her i Sundparken er ikke det samme som at være på kildevejene. Der er folk her, de kunne ikke drømme om at bo på kildevejene. Der er så også omvendt ikke også, så det er lige som Aalborg og Nørresundby, men der er store skel i Aalborg Øst" (Interview 3: 4).

Beboerkonsulenten på Sundvejene forklarer yderligere, at skellet ikke kun kan aflæses geografisk, men også på hvilken type af beboere der er i de forskellige boligområder, da dette også spiller en rolle i denne opdeling;

"der er også det med Aalborg Øst, man kan sige, det er delt meget op, man kan sige ude ved Saltumvej og den vej igennem ved Fyrkildevej og Blåkildevej og Sebbesundvej og Aggersundvej, de er mere ressourcervage deromme. Herover på denne side af Sundparken, der er det altså lige løftet" (Interview 3: 3).

Dette skel opstår blandt andet grundet de forskellige typer af beboere eller opfattelse af, at områderne huser forskellige typer af beboere. De fysiske rammer kan dermed øge det eksisterende interne skel som lader til at findes i bydelen, og dermed have negativ indflydelse på den sociale sammenhængskraft blandt beboerne. Beboernes forestillinger om at bestemte boligområder huser bestemte typer af beboere, kan blive styrket via de fysiske forandringer, og dermed kan strategien med at distancere sig fra hinanden optrappes.

Denne opdeling kan lede til, at beboerne vil benytte strategier for ikke at blive identificeret med den 'dårlige' del af bydelen. Det territoriale stigma skaber *"social differentiering og distancering, som er medvirkende til, at den mellem menneskelige tillid falder, og den lokale solidaritet undergraves"* (Wacquant, 2013: 187).

De fysiske forandringer kan dermed antages at have en negativ indflydelse på at styrke den sociale sammenhængskraft i bydelen. De fysiske forandringer medfører et løft for beboerne i de renoverede boligområder og dette kan bidrage til at styrke skellet mellem bydelens beboere som helhed.

Grundet de fysiske renoveringer af Sundvejene fortæller beboerkonsulenten, at området lige er løftet og dermed har tiltrukket flere ressourcestærke beboere.

"hvis vi nu når her til Sundparken hvor vi kan sige, jamen her er flere ressourcestærke, du kan også se det om morgenen, når du kommer, der er rigtig mange biler herude, og du kan se, der er rigtig mange af dem, der er væk, og de er på arbejde, og der holder også Audi biler her, så det er ikke så skidt" (Interview 3: 3-4).

De fysiske forandringer har haft indflydelse på, at tiltrække en vis type af beboer til de renoverede boligområder. De 'nye' beboere er, ifølge beboerkonsulenten, mere ressourcestærke og er en del af arbejdsmarkedet. I analysens hoveddel 1 forudsatte jeg, at de fysiske forandringer medfører en større mulighed for, at mindske normbrydende adfærd i boligområderne samt øge tryghedsoplevelsen blandt beboerne. De renoverede boligområder

kan dermed antages, at skabe bedre rammer for disse beboere, mens de resterende beboere i bydelen forbliver under de samme rammer eller dårligere rammer. Dette kan tilskrives, at have en negativ indflydelse på styrkelsen af den sociale sammenhængskraft i bydelen som helhed, da det ikke er alle boligområder samt beboere, der oplever forbedringerne og denne udvikling.

Indflydelser som de fysiske forandringer kan have, er, at de kan styrke den sociale sammenhængskraft og øget tryghedsoplevelsen blandt beboerne i de renoverede boligområder. Den sociale sammenhængskraft i bydelen kan derimod antages at blive reduceret, da skellet mellem boligområderne og beboertyper i bydelen vil blive styrket. Dette grundet, at de renoverede boligområder vil tiltrække de ressourcestærke borgere, mens de ressource svage er overladt til at flytte andre steder hen, enten i bydelen eller uden for bydelen.

Skabelsen af en ny identitet - det attraktive østlige Aalborg

"En større fysisk forbedring og også arkitektoniske ændringer kan netop blive en anledning til og begrunde, at beboere og opinionsdannere udskifter en negativ bedømmelse af bebyggelsen med en positiv" (Vestergaard & Haagerup 2010: 6).

Aalborg Øst har mange almene boliger, og disse boliger har oftest en billigere husleje end øvrige boligtyper. For økonomisk stærke borgere er det derfor et valg, hvis de bosætter sig i en billig bolig, hvor det derimod ofte er den eneste mulighed for økonomisk svage borgere at bo. Wacquant vurderer ligeledes økonomien for at være et afgørende forhold for disse *"afgrænsede og segregerede rum"* (Wacquant, 2013: 173).

De områder med de billige almene boliger, kan ende i en ond cirkel, hvori området får pålagt sig en stigmatisering. Når en bydel har fået pålagt sig en negativ stigmatisering, er det ikke altid, at området lever op til de negative fordomme. Dermed kan det pågældende område have et normalt eller endda mindre kriminalitetsniveau sammenlignet med andre områder, uden at det vil have en effekt på den pålagte negative imagestempling. Effekten af stigmatiseringen kan derimod ende med at blive en selvopfyldende profeti, da stigmatiseringen kan tiltrække kriminalitet, og dermed kommer stigmatiseringen til at præge boligområdet negativt (se s. 35, 'Den onde cirkel').

Det territoriale stigma et boligområde eller en bydel kan have, er omverdenens syn på områder. Dette ses eksempelvis med bydelen Aalborg Øst, hvor *"området har et relativt dårligt ry hos beboere med adresse andre steder i Aalborg, mens beboerne i Aalborg Øst selv synes relativt godt om deres bydel"* (Christensen & Jensen, 2012: 77).

At ændre den negative stigmatisering til et forbedret image er en langvarig proces, og for Aalborg Øst har der været en imageindsats i gang med begyndelse af den tidligere boligsociale helhedsplan i 2007. Himmerland boligforening står for en del stor del af de fysiske forandringer i bydelen og deres målsætning med netop disse er; *"Målet er gennem en meget omfattende renovering af de mange boliger og deres omgivelser at transformere et socialt udsat boligområde til et eftertragtet og moderne bykvarter"* (Internetkilde 6).

Ifølge en undersøgelse udarbejdet i forbindelse med imagearbejde og renovering af stigmatiserede boligområder i Danmark, udgav Socialministeriet i 2010 en oversigt over hvilke muligheder og udfordringer der hører sig til denne proces. Konklusionen var, at første trin i processen er at forbedre imaget indadtil, således at beboerne tilslutter sig og bakker op om processen samt tager ansvar. Den fysiske del indgår i denne proces og beboerne skal finde renoveringerne relevante. Dette speciales empiri viser en tendens til at beboerne netop opfatter renoveringerne som relevante og nødvendige. På Sundvejene mener beboerkonsulenten, at boligerne både var nedslidte og utidssvarende;

"Ja og det var simpelthen nedslidt, det var simpelthen så man tænkte, de her 35 års gamle boliger de generelt har stået, de burde kunne holde til meget, meget mere, men de var grimme og nedslidte og, det var jo bygget i en tid hvor det, det tiltrækker bare ikke" (Interview 3: 5).

I boligområdet på Skallerupvej som har vedtaget at starte renoveringen til næste år, har beboerne vedtaget at støtte op om beslutningen. Beboerkonsulenten i dette boligområde fortæller dog, at havde beboerne ikke stemt for renoveringen, havde huslejen dog steget alligevel, da boligerne er nedslidte og kræver dyr vedligeholdelse;

"Men det der jo også var ved det, det var, at hvis ikke man stemte for det, jamen så vil der jo alligevel komme en huslejestigning, fordi mange af boligerne herude jo er så slidte, og har brug for, at der alligevel sker et eller andet" (Interview 4: 2).

Beboerkonsulenten på Skallerupvej er i ovenstående citat enig med beboerkonsulenten på Sundvejene om, at boligområder har behov for renoveringerne, både fordi boligerne er nedslidte, men de er også nødvendige hvis områderne skal kunne tiltrække flere beboere i fremtiden. Beboerkonsulenten på Sebbersundvej, som er et boligområde der ikke er planlagt renovering af i helhedsplanen, anser også udseendet på boliger som en vigtig faktor for, at tiltrække flere beboere;

"Det kan godt være en måde at tiltrække nogle andre grupper, men hvis lejlighederne står tomme fordi de er i for dårlig stand eller ikke er tidssvarende, og så uanset hvad, der kommer jo de der ressourcestærke, de kommer jo uanset hvad, men hvis de fravælger Aalborg Øst fordi lejlighederne ikke er tidssvarende, så ender vi der hvor økonomien er så dårlig at det går ud over de svageste fordi så stiger huslejen" (Interview 5: 14).

På Sundvejene i Aalborg Øst er det meste af renoveringen gennemført og beboerkonsulenten mener netop, de fysiske forandringer er en vigtig del i at skabe en ny identitet for bydelen; *"Du kan ikke løfte området med noget, bag betonmurer, gråt og kedeligt og det gør ikke noget godt"* (Interview 3: 5).

Indflydelserne som de fysiske forandringer kan få på skabelsen af en ny identitet for Aalborg Øst, kan ifølge ovenstående, antages at være positive. Det nye udseende kan være en tiltrækningsfaktor for flere og nye beboere. Dog viser tidligere undersøgelser af stigmatiserede områder, som har gennemgået fysiske forandringer, at *"beboerne selv opfatter ændringerne som positive for områdernes image, men at det ikke nødvendigvis deles af potentielle boligsøgende udefra"* (SBI, 2015: 5).

Næste trin i imagearbejdet ifølge Socialministeriet er, at forbedre imaget udadtil. I denne proces er det betydeligt, at medierne ikke koncentrerer sig om den dårlige dækning af området, da dette *"let kan blive slevforstærkende, hvis de får lov at stå alene"* (Vestergaard & Haagerup, 2010: 9).

Fælles for specialets informanter er, at de alle tillægger medierne en stor del af årsagen til, at det negative ry stadig plager bydelen; *"det er mediernes skyld, at meget af ryet bliver ved med at være her"* (Interview 1: 25). Informanterne fra foreningen '9220 – De Frivillige' mener ikke at de fysiske forandringer vil ændre det dårlige ry, og mener heller ikke, at udseendet på boligerne i bydelen i første omgang var med til at styrke det dårlige ry. De henviser i stedet til mediernes rolle i den proces, hvor det nu synes at være blevet legitimt for medierne at omtale bydelen negativt. Informanterne påpeger, at medierne oftest koncentrerer sig om de negative historier om bydelen;

"Men problemet er jo, at vi har det ry. Så det vil sige, at ligeså snart der er nogen, der overvejer at pifte en cykel, så står der 15 pressefotos og så interviewer de 27 mennesker for at få 1 negativ udtalelse, og så er det den, der ryger ind" (Interview 1: 9).

Yderligere anser de også, at medierne spiller en stor rolle i muligheden for, at ændre det negative image;

"Det tror jeg lidt kan mangle, altså at man får et andet syn på Aalborg Øst, får vendt andres tanker om hvordan Aalborg Øst det er. Det synes jeg lidt, at det kunne man godt mangle, man kunne godt mangle, at der var nogle, der havde lyst til at lave en masse gode historier om Aalborg Øst" (Interview 4: 8).

Delkonklusion

De fysiske renoveringer af Sundvejene kan antages, at styrke den interne opdeling af bydelen, som informanterne oplyser om eksisterer. De fysiske forandringer vil i dette tilfælde ikke styrke den sociale sammenhængskraft i Aalborg Øst. Da helhedsplanen sigter, at skabe en ny identitet for bydelen ved hjælp af at styrke den sociale sammenhængskraft, kan indflydelsen fra de fysiske forandringer antages ikke at være positiv i forhold til denne imageændring.

Boligområderne på Sundvejene og Skallerupvej havde og har, ifølge beboerkonsulenterne, behov for renoveringer, da boligerne og omgivelser var og er nedslidte. Både beboerkonsulenterne og helhedsplanen påpeger, at de fysiske forandringer vil tiltrække flere beboere til bydelen, hvis områdernes udseende bliver mere tidssvarende. På Sundvejene som

har gennemgået det meste af renoveringen, mener beboerkonsulentene at de fysiske forandringer har medført en anden type af beboere. Dette vil følgende og sidste del af analysen behandle.

Medierne påpeges af specialets informanter til, at bære en stor del af ansvaret for, at bydelen stadig er plaget af et negativt ry. Det kan derfor antages, at medierne skal ændre den negative dækning af bydelen, hvis imageændringen af bydelen også skal opfattes af omverden.

4.4 Den nye beboer

De fysiske forandringer i Aalborg Øst indebærer radikale forandringer af boligområder, som nedrives og derefter bygges op. Indretningen af boligområder samt boligområdernes udseende betyder, at renoveringerne medfører bedre boliger til bydelen. I den aktuelle boligsociale helhedsplan er en af forventningerne, at de nye fysiske rammer vil tiltrække flere beboere til bydelen. Efter indsamlingen af dette speciales empiri, var det klart for mig, at hvilken beboer de fysiske forandringer vil tiltrække var noget der fyldte meget hos informanterne. Jeg har derfor valgt at inddrage følgende hoveddel i analysen, da det fremtidige kriminalitets niveau, oplevet tryghed og især stigmatisering kan have indflydelse på, hvem den nye beboer i Aalborg Øst er.

"Undersøgelser har vist, at status og omdømme (for området) har en helt afgørende betydning for hvem der flytter til og fra områderne, og dårligt omdømme kan føre til en stadigt socialt svagere beboersammensætning" (Andersen, 2014).

Bedre boliger - bedre beboere?

Med byfornyelsesloven har kommunerne mulighed for, *"at sikre gode boligsociale forhold både i og uden for vækstområderne i byerne og på landet"* (Byfornyelsesloven § 1). Denne lov har som målsætninger, at beboerne skal have lov til at blive boende i deres boliger efter fornyelserne og at standse forslumninger af bydele af ældre dato (SBI, 1998: 6). Himmerland boligforening ønskede, at de fysiske forandringer af boligområderne på Sundvejene, skulle tiltrække flere beboere. Ønsket var dog at disse beboere adskilte sig fra den type beboere boligområderne tidligere havde huset mange af;

"Omfattende sociale problemer var anledning til, at boligforeningen ønskede relativt flere større og attraktive boligtyper for at tiltrække flere ressourcestærke beboere og således opnå en anden og mere alsidig beboersammensætning" (Bech-Danielsen et al.: 169)

De omfattende sociale problemer for beboerne inden renoveringerne var, at mange af beboerne stod uden for arbejdsmarkedet og en gældsrådgiver måtte ansættes for at hjælpe lejere med at få betalt huslejen til tiden (Bech-Danielsen et al.: 168). Boligforeningen sigtede efter, at nedbringe antallet af disse ressourcetsvage beboere og samtidig øge antallet af ressourcestærke beboere med blandt andet de fysiske forandringer. Beboerkonsulenten oplyser dog, at der ikke er nogle beboere der er smidt ud i forbindelse med renoveringerne;

"Det er også en prioritering, de bliver jo også hjulpet over i andre boliger, så der er ikke nogle, der bliver smidt ud eller sagt 'nu må du tage den her til 20000', det har vi jo så slet ikke vel, men de får hele tiden tilbudt noget tilsvarende og også nogle billigere end dem" (Interview 3: 9).

De fysiske forandringer, som boligområderne på Sundvejene har gennemgået, har, ifølge beboerkonsulenten medført en ændring i beboersammensætningen;

"Ja, altså det er jo det, jeg særligt kan sige, især Tambosundvej og Sallingsundvej er blevet renoveret, nu tænkte jeg i forhold til befolkningssammensætningen, og hvem det er, der bor her i forhold til renoveringen, for eksempel på Sallingsundvej, der er kommet rigtig mange nye beboere til, og der er kommet flere børnefamilier, og der er blevet nedlagt mange 1-værelseslejligheder, som har, måske mindre ressourcefyldte beboere, de er så blevet lukket ned, og så har man lavet større lejligheder og større familieboliger, og der er kommet rigtig mange nye til" (Interview 3: 1).

Beboersammensætningen har ændret sig, grundet størrelsen på de nye lejligheder i områderne. Det er især de mindre lejligheder til enlige, der er forsvundet, og dermed er disse beboere flyttet. Den nye beboer på Sundvejene er især børnefamilier, som størrelsen på de nye lejligheder også henvender sig til.

Udover fysiske grunde til at beboersammensætningen har ændret sig, mener beboerkonsulenten også, at der er opstået en smitteeffekt;

"... fordi du kan også have være psykisk syg, du er bare blevet meget synlig herude nu, og det er jo fordi, området får et løft, og der er sket noget i beboersammensætningen, og det smitter også af på, hvem der ellers er her"(Interview 3: 2).

Nærpolitiet oplever også, at der er sket en ændring i forhold til beboersammensætningen efter de fysiske forandringer på Sundvejene. Denne ændring anser politikommissæren som værende positiv for at ændre det negative ry;

"...det er bare og bliver Aalborg Øst der har det label der. Så det sidder rigtig godt fast. Og folk de siger jo også, når man bor i Aalborg Øst, nå nå ikke også, den kender du selv nu ikke også. Den er bare svær at slippe af med. Men jeg tror da også et eller andet sted, at nu hvor vi får den her byfornyelse, og jeg ved ikke om du har set det oppe på Sallingsundvej, hvor flot det er blevet, hvor lækkert det er blevet ikke også. Og man kan også se, at deroppe der er altså også sket en ændring i de mennesker der bor der, det er en anden type mennesker der bor der, det er i hvert fald det jeg synes jeg kan se når jeg har kørt deroppe, at det er jo ganske almindelige Hr. og Fru Danmark der bor deroppe,"(Interview 2: 5).

Politikommissæren udtrykker ønsket om, at de kommende fysiske forandringer rundt omkring i bydelen også vil medføre samme ændring af beboere; *"og det tror jeg også, håber vi da også et eller andet sted, at det kommer til at smitte af når nu den anden del af det bliver færdig"* (Interview 2: 5).

Siden renoveringen af Sundvejene har nærpolitiet oplevet et fald i kriminalitet i disse boligområder samt færre tilkaldelser. Ifølge nærpolitiet og beboerkonsulenten skyldes det især, at boligområderne huser en anden type beboer end tidligere. Det kan dermed tyde på, at den nye beboersammensætning på Sundvejene har haft en positiv indflydelse på kriminalitetsniveauet i disse boligområder.

Interessen for at tilstræbe en gentrifikation i Aalborg Øst er dog ikke blot i boligforeningens interesse. Aalborg Kommune er samarbejdspartener af den aktuelle boligsociale helhedsplan,

og de har en interesse i at nedbryde den negative spiral og det dårlige omdømme, som bydelen kan tilskrives at være under.

Bestræbelsen på at gøre Aalborg Øst attraktivt boligmæssigt og hermed sigte efter, at tiltrække flere samt nye ressourcestærke beboere, kan dog også have negative konsekvenser. Dette gælder for de udsatte beboere, da disse kan få en oplevelse af at blive fortrængt fra området. Gentrifikationen giver dermed de eksisterende beboere en oplevelse af, at blive *"skubbet til andre områder,"* og realiteten for disse beboere kan blive, at de ender i en forværret situation *"at samfundets svageste i sidste ende får færre valgmuligheder og dermed reelt en forværret situation"* (SBI, 2015: 4).

De udsatte beboere må søge andre steder hen at bosætte sig, og dermed kan en segregation blot opstå i en anden bydel eller boligområde.

Fysisk forandring - en pæn måde at smide gamle beboere ud på?

"jeg er lidt bange for hvad det er der sker, det må jeg ærligt indrømme. Altså jeg er virkelig bange for, at det er en pæn måde at rydde op i folk på" (Interview 1: 20).

Når gentrifikationsforskere ignorerer trængslerne for de svageste beboere erstattet med en højere husleje, skrumpende bosteder og Staten der støtter forretningsudvikling, følger de det generelle mønster for klasse blindhed (Wacquant, 2008: 200).

"By focusing narrowly on the practices and aspirations of the gentrifiers through rose-tinted conceptual glasses, to the near-complete neglect of the fate of the occupants pushed aside and out by urban redevelopment," (Wacquant, 2008: 198).

Wacquant kritiserer, det fokus der ofte rettes af gentrifikations udfald, som anser renoveringer og dermed forandringer i beboersammensætningen som positivt, med et stort mangler på skæbnen af de beboere der skubbes til side og ud af de renoverede bydele og boligområder.

Renoveringerne af Sundvejene har indtil videre betydet en sammenlægning af de små lejligheder og dette har ifølge beboerkonsulenten fået lejere til at flytte;

"...det er særligt mange af de svage der er forsvundet, fordi dem der har siddet i 1-værelseslejligheder, der har været flere med misbrugende adfærd der simpelthen ikke er her mere. Dermed ikke sagt det ikke er herude, men det gør i hvert fald meget ved gadebilledet at der bliver flyttet" (Interview 3: 2).

Bekymringen om at de fysiske forandringer også kan have negative konsekvenser ses hos medlemmerne fra foreningen '9220 – De Frivillige';

"Vil man så bare til at pynte på det hele og sige, dem der skal bo herude, det er nogle der har arbejde fordi, at vi har det nye sygehus, det er lægerne osv. osv., men i realiteten er der jo ikke nogle, der har råd til at bo herude, hvis det er, at det hele bliver lavet om og huslejen stiger så meget, som der går rygter om" (Interview 1: 4).

Det er især en bekymring om huslejestigninger der har fyldt meget for beboerne i forhold til renoveringerne. De er bekymret for, at de ikke længere vil have råd til at kunne blive boende i deres boliger. Beboerkonsulenten på Sundvejene kan godt forstå bekymringen, men anser det ikke for et reelt problem;

"Sådan vil jeg jo også tænke hvis ikke jeg har ret mange penge at gøre med, men der er også mange historier med, hvor dyrt bliver det. Nu kan vi jo se 600-700 kroner for en tre værelseslejlighed der er top sat i stand og renoveret og alt er nyt, det er altså ikke ret mange penge og de får tilskud. Det kan være et par hundrede den enkelte oplever af stigning, og så kunne man, i stedet for at ryge 20 cigaretter om dagen så kunne man sætte det ned til 15 og så går det nok, altså forstå mig ret" (Interview 3: 9).

Beboerkonsulenten på Sebbesundvej (Grønneparken) oplyser, at en af grundene til at dette boligområde fandt det nødvendigt at indføre kombineret udlejning var;

"i forbindelse med de andre renoveringer hvor folk de var bange for huslejestigninger, om det var en reel trussel eller ej det kan man jo diskutere, men bare det at de var bange for huslejestigninger, så ville de jo flytte derfra og hvor ville de flytte hen? Til Grønneparken for her

er der ikke nogen udsigt til renovering og huslejestigninger, så var det alle sammen dem der var, det var også en årsag til, det var også medvirkende til, at vi blev nødt til at tænke strategisk" (Interview 5: 6).

Den billige husleje tiltrækker de ressourcetsvage beboere og hvis ikke boligområdet gennemførte kombineret udlejning, mener beboerkonsulenten ikke at Sebbesundvej kan komme af Regeringens ghettoliste.

"Selvfølgelig vil de bo der hvor det er billigst, og det har jeg fuld forståelse for, men så kommer vi jo aldrig, fordi vi har lave huslejer, så bliver vi stemplet som ghetto, så gik det jo ud over de andre beboere" (Interview 5: 6).

Ovenstående er et eksempel på, at de boligområder i bydelen der ikke renoveres tiltrækker de ressourcetsvage beboere, da lave indkomster søger lave huslejer. Ovenstående er samtidig et eksempel på, en strategi disse boligområder kan benytte, for at undgå den type af beboere. Det er derfor uklart hvilken skæbne, de fysiske forandringer kan have for de mest udsatte beboere i Aalborg Øst.

Delkonklusion

De fysiske forandringer af bydelen kan antages at have indflydelse på at tiltrække flere beboere til området. De omfattende renoveringer af Sundvejene har medført, at flere ressourcestærke beboere er flyttet ind i disse boligområder og nærpolitiet melder om, at den nye type af beboere har medført, at der er mindre kriminalitet i områderne.

Sammenlægningen af små lejligheder på Sundvejene har resulteret i, at de beboere der boede i disse lejligheder er flyttet et andet sted hen. Beboerkonsulenten oplyser, at netop de små 1-værelseslejligheder ofte var beboet af lejere med misbrugende adfærd. Den nye type af beboer på Sundvejene er typisk børnefamilier, som er på arbejdsmarkedet.

Dette efterlader spørgsmål om, hvor de gamle beboere, der ikke flytter tilbage i deres lejlighed efter genhusningen, ender.

Kapitel 5 – Diskussion og konklusion

Jeg har valgt at afslutte mit speciale med en diskussion efterfulgt af en konklusion. Dette har jeg valgt, da specialets analysekapitel indeholder en delkonklusion for hver hoveddel. Den følgende diskussion vil trække på disse konklusioners fund samt diskutere disse. Diskussionen vil derudover også indeholde en vurdering af styrken af disse fund, set i forhold til specialets anvendte metode.

Det borgervendte kriminalitetsniveau

Den boligsociale helhedsplan har en forventning om, at antallet af anmeldelser indenfor den borgervendte kriminalitet reduceres i Aalborg Øst. Forventningen er yderligere, at de fysiske forandringer af bydelen har indflydelse herpå, da helhedsplanen ønsker, at forventningerne skal opnås via et sammenspil mellem de sociale indsatser og de fysiske indsatser.

Ved at aflæse på anmeldelsesregisteret for bydelen af den borgervendte kriminalitet illustrerer denne, at antallet af anmeldelser er reduceret i den aktuelle helhedsplans tidsperiode.

Det er dog diskutabelt, om de fysiske forandringer har haft en positiv indflydelse herpå. Det lavere antal anmeldelser indenfor den borgervendte kriminalitet i Aalborg Øst sker i en tid, hvor registrerede anmeldelserne generelt er faldende i hele Danmark (Balvig, 2015 'Kriminalitetens udvikling').

Den positive indflydelse fra de fysiske forandringer på kriminalitetsniveauet bliver dermed nemmere at tilskrive succes, og det kan i sidste ende styrke forandringsprocessen af Aalborg Øst. De fysiske forandringer kan herefter få lov til at fortsætte, uden at de egentlig har den positive indflydelse som først antaget.

Min konklusion om, at de fysiske forandringer kan have en positiv indflydelse på at reducere kriminalitetsniveauet er taget ud fra et teoretisk standpunkt. Specialets metode har bidraget til at understøtte antagelsen, da både nærpolitiet i Aalborg Øst og beboerkonsulenten på Sundvejene gav tydelig udtryk for dette. Begge informanter belyste, at i de boligområder som havde gennemgået omfattende renoveringer, var kriminaliteten faldet.

Det Kriminalpræventive Råd oplyser, at kriminalitetsniveauet også er faldende i udsatte boligområder og dette fald er sket *"efter forbedringer af bygninger og udendørs faciliteter"*

(Internetkilde 7). Dette kan objektivt være en rigtig påstand, men som skrevet ovenfor, sker de fysiske forandringer i Aalborg Øst i en tid hvor kriminalitetsniveauet er faldende i hele landet. Dette sammenfald kan dermed opnå yderligere opbakning til, at de fysiske indsatser kan være en del af løsningen på bydelens problematikker.

Ifølge Hans Skifter Andersen er det at trække for drastiske konklusioner, at påstå, at *"fysiske indsatser er af afgørende betydning for at løse problemerne i udsatte og belastede boligområder"* (Andersen, 2014).

Den oplevede tryghed

Specialets empiri viser en tendens til, at der er en grundlæggende oplevelse af, at bydelen Aalborg Øst er tryk. Denne vurdering kan dog argumenteres at være metodisk svag, da både empirimængden er lille, men også at informanterne ikke er repræsentative for beboerne i Aalborg Øst. En del af informanterne bor i bydelen, og har gjort det en lang årrække. Dog gælder det ikke for alle informanterne og dermed bliver empirimængden af beboere i bydelen endnu mindre. Gisningerne fra informanterne om, at beboerne i Aalborg Øst oplever bydelen som tryk, skal ses i dette lys.

Med den anvendte teori har jeg forsøgt, at belyse hvilke faktorer der kan have indflydelse på en grundlæggende oplevelse af tryk, og derudfra lave nogle antagelser i forhold til indretningerne af de fysiske forandringer i Aalborg Øst. Antagelserne befinder sig på et teoretisk plan, da oplevelsen af tryk eller utryk er subjektiv. Fortællingen om, at de fysiske forandringer af bydelen vil medfører mindre kriminalitet er derfor vigtig i forhold til oplevelsen af tryk. Denne fortælling kan have en positiv indflydelse på, at beboerne oplever en større tryk. Det omvendte er også gældende, og specialets empiri viste en tendens til, at fortællingerne om kriminalitet i bydelen hurtigt spredes og har stor indflydelse på beboernes oplevelse af utryk.

Kriminalitetsniveauet i et område, i dette tilfælde Aalborg Øst, er derimod objektiv, da det kan aflæses på eksempelvis et anmeldelsesregister. Danmark er et retssamfund og lovgivningerne præciserer hvad der betegnes som ulovligt. Dog skal der tages forbehold for mørketal i et anmeldelsesregister.

En oplevelse af tryk er derimod svært at aflæse gennem tal, da det er individet selv, der afgør hvad der opleves som tryk eller utryk. Den grundlæggende trykoplevelse kan

dermed være vanskelig at skabe et repræsentativt virkelighedsbillede af, for hvad er virkeligheden i dette tilfælde?

Jeg antager i specialets analyse, at de faktorer der har indflydelse på, at beboerne i Aalborg Øst kan have en oplevelse af utryghed er, at bydelen er plaget af normbrydende adfærd. Derudover antager jeg også, at den ikke-oplevede kriminalitet er utryghedsskabende. Jeg har anvendt kriminologisk teori hertil som udgangspunkt og derefter benyttet informanterne til at diskutere teoriernes gyldighed. Eksempelvis benyttede jeg den kriminologiske tese, at uorden og tegn på kriminalitet kan have indflydelse på beboernes oplevelse af tryghed. Denne tese viste sig dog ikke at have den store relevans, da alle informanter var enige om, at Aalborg Øst ikke er plaget af uorden, affald eller hærværk.

Stigmatisering

De fysiske forskønnelser, forbedringer, forandringer kan ved første øjekast anses som værende midlet på Aalborgs Øst mangeårige dårlige omdømme, samt være løsningen der efterlader bydelen attraktiv. Denne forventning kan dog anskues, som i bedste fald, at have en kortsigtet effekt; *"omfattende fysisk forskønnelse og forbedringer kan medvirke til at gøre områderne mere attraktive, men det kan ikke fjerne en stærk social og etnisk stigma fra et område"* (Andersen, 2014). Bydelen kan altså gøres mere attraktiv grundet de fysiske forandringer, men Andersen påpeger at stigmatiseringen ikke kan fjernes blot ved dette. Det er derimod afgørende, at man gør noget ved de sociale problemer i de stigmatiserede områder. Andersen argumentere for dette, da nedslidning af bygninger sender *"et signal om social deroute"* (Andersen, 2014). De fysiske forbedringer kan derfor gøre området mere attraktivt, men dette for en kortsigtet periode, medmindre man sætter ind med øget vedligeholdelse. Lignende fysiske områdeindsatser i andre områder, viser *"Der er næsten altid fundet positive effekter af områdeindsatser umiddelbart efter de er gennemført. Men når de så er holdt op ser man tit, efter en del år, at problemerne melder sig på ny"* (Andersen, 2014).

Da det tyder på, at de fysiske forandringer af Aalborg Øst vil medføre flere ressourcestærke beboere, antager jeg, at det kan have en indflydelse på, at imageændringen kan have en langsigtet effekt. Da Andersen påpeger, at de fysiske forandringer ikke i sig selv kan ændre, samt fastholde et positivt image, vil jeg argumentere for, at dette kan være muligt med en ændring af beboersammensætningen. I dette perspektiv kan de fysiske forandringer af Aalborg Øst antages for at være et middel på, at ændre det negative image.

Derimod antager jeg ikke, at de fysiske forandringer udelukkende vil have en positiv indflydelse på at styrke den sociale sammenhængskraft i bydelen og derigennem skabe en ny identitet. Da det kun er nogle boligområder der gennemgår omfattende renovering, antager jeg, at en forventning overser, at de lige så vel kan have en indflydelse på, at styrke den interne opdeling der måtte være i bydelen. Specialets empirimængde viser en tendens på, at der findes en intern opdeling både geografisk og blandt beboerne i bydelen.

I dette tilfælde anser jeg dog min egen rolle til at styrke antagelsen, da jeg selv er beboer i bydelen. At der er en mulig opdeling i selve bydelen, er ikke nyt i mine ører, da jeg førhen er blevet præsenteret for spørgsmål, 'om jeg bor på den rigtige eller den forkerte side af Humlebakken'.

Konklusion

Den boligsociale helhedsplans forventning om at det borgervendte kriminalitetsniveau vil falde i bydelen Aalborg Øst har succes. Dog er det ikke sikkert, at en af de primære årsager hertil er de fysiske forandringer, som helhedsplanen ellers anser som værende årsag. Kriminalitetsniveauet er generelt faldende og dette kan medføre, at de fysiske indsatser bliver anset som værende mere succesfulde end de egentlig er. Fortællingerne om, at de fysiske forandringer af bydelen vil medføre et lavere kriminalitetsniveauet, vil sandsynligvis få oplevelse af tryghed til at øges.

Derimod er forventningen om, at de fysiske forandringer vil have positiv indflydelse på en imageændring, mere tvivlsomt, da denne forsøges skabes igennem den sociale sammenhængskraft. Forandringerne kan antages, at have mere indflydelse på, at skabe en intern opdeling blandt beboerne fremfor at ændre omverdenens syn på bydelen. De fysiske indsatser kan dermed øge risikoen for en stærkere intern opdeling og dermed reducere skabelse af en ny identitet.

Derudover er det uklart, hvilken skæbne de mest udsatte i bydelen har i vente med de fysiske forandringer, da disse kan få oplevelsen, at blive skubbet ud af de renoverede boligområder. Boligområdet på Sebbesundvej står ikke til at blive renoveret i den nærmeste fremtid og den lave husleje formodes derfor, at ville tiltrække de økonomisk svage beboere. Dette er ikke et

scenario, som boligområdet ønsker og blandt andet derfor, blev der indført kombineret udlejning for at stoppe tilstrømningen af beboere der ikke har en lønindkomst.

Litteraturliste

Forsidebillede er eget, taget i Aalborg Øst d. 19/03/15.

Bøger og tidsskrifter:

Andersen, Hans Skifter, (2006): *'Hvorfor boligområder bliver problemramte. Om de selvforstærkende segregationsprocesser i forstæderne'*. Artikel til Byplan, SBI.

Andersen, Hans Skifter, (2014): *'Fernis. Arkitektur løser ikke sociale problemer'*. Artikel bragt i Politiken d. 12/09/14. (CFBU). (<http://www.cfbu.dk/fernisl/>)

Andersen, Svein. S, (1997): *'Case-studier og generalisering – forskningsstrategi og design'*. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.

Andresen, Martin A., (2014): *'Environmental criminology – evolution, theory, and practice'*. Routledge.

Balvig, Flemming, (1978): *'Angst for kriminalitet'*. Gyldendal

Balvig, Flemming, (1992): *'Social kontrol'*, Hans Reitzel.

Balvig, Flemming, (1995): *'Kriminalitet og social kontrol'*. Columbus.

Balvig, Flemming, (2015): *'Kriminalitetens udvikling'*. DKR, Det kriminalpræventive råd.

Berg, Bruce L., (1995): *'Qualitative Research Methods for the Social Sciences'*, 2. Udgave. Kapitel 3: *'A Dramaturgical look at interviewing'*. A. Simon & Schuster Company.

Bloor, Michael. Frankland, Jane. Thomas, Michelle & Robson, Kate, (2001): *'Focus Groups in Social Research'*. Sage Publications.

Brinkmann, Svend, (2013): *'Qualitative Interviewing – Understanding Qualitative Research'*. Oxford University Press.

Brinkmann, Svend & Tanggaard, Lene, (2015): *'Kvalitative metoder – En grundbog'*. Hans Reitzels Forlag.

Bryman, Alan, (2008): *'Social Research Methods'*, 3. Udgave. Oxford University Press.

Christensen, Ann-Dorte & Jensen, Sune Qvotrup, (2012): *'Stemmer fra en bydel – etnicitet, køn og klasse i Aalborg Øst'*. Aalborg Universitetsforlag.

Colquhoun, Ian, (2004): *'Design out crime – creating safe and sustainable communities'*. Elsevier, Architectural Press.

De vaus, David, (2001): *'Research design in social research'*. Kapitel 13: *'Case Study Design'* s.219-232. SAGE Publications.

Downes, David & Rock, Paul, (2011): *'Understanding Deviance'*, 6th edition. Oxford University Press. Kapitel 9 *'Control Theories'*, s. 221-255.

Greve, Bent, (2015) *'Grundbog i socialvidenskab – 5 perspektiver'*. Kapitel 18 *'Fra Ghetto til forsømt område'* Larsen. Nyt fra samfundsvidenskaberne.

Halkier, Bente, (2008): *'Fokusgrupper'*. Samfundslitteratur.

Kelling, George L & Wilson, James Q., (1982): *'Broken Windows – The police and neighborhood safety'*. The Atlantic.

Kvale, Steiner & Brinkmann, Svend, (2008): *'Interviews – Learning the craft of qualitative research interviewing'*. Second edition. Thousand Oaks, Sage Publications.

Lybech, Arne, (2008): *'Aalborg Øst bogen – en tidsrejse, fra planetby til universel bydel'*, Hadsund Bogtrykkere.

McIntyre, Lisa J., (2011): *'The Practical Skeptic – Core Concepts in Sociology'*. 5. Udgave. Kapitel 6: *'Doing Social Research'* s. 80-99. The McGraw-Hill Companies.

Sampson, Robert J., (2009): *'Disparity and diversity in the contemporary city: social (dis) order revisited'*. The British Journal of Sociology, Vol. 60 issue 1.

Skjøtt-Larsen, Jakob, (2008): *'Aalborg Øst: En social og symbolsk profil'*. Arbejdspapir: Institut for Sociologi og Socialt Arbejde, Aalborg Universitet.

Wacquant, Loïc, (2007): *'Territorial stigmatization in the age of advanced marginality'*. SAGE journals.

Wacquant, Loïc, (2008): *'Relocating Gentrification: The Working Class, Science and the State in Recent Urban Research'*. International Journal of Urban and Regional Research, Vol. 32.1.

Wacquant, Loïc, (2013): *'Byens udstødte – En komparativ sociologi om avanceret marginalisering'*. Nyt fra Samfundsvidenskaberne.

Rapporter og pjecer:

Andersen, Hans Skifter & Ærø, Thorkild, (1999): *'Hvorfor koncentrerer de dårligst stillede i bestemte by- og boligområder? – om segregation og årsagerne til den'* SBI rapport: *'Bypolitik, Kvarterløft og velfærd'*. Statens Byggeforskningsinstitut.

Bech-Danielsen, Claus. Kirkeby, Inge Mette & Ginnerup, Søren, (2014): *'Renovering af almene bebyggelser: Evaluering af fysiske indsatser gennemført i perioden 2011-2013'*. (1. Udgave udg.) København: SBI forlag. (SBI; Nr. 12, Vol. 2014).

Boligen, marts (2008) nr. 3. Udgivet af Boligselskabernes Landsforening.

Center for Boligsocial Udvikling (CFBU), (2012): *'Tryghed i udsatte boligområder – årsager til utryghed, indsatser for tryghed og tryghedsmåling i udsatte boligområder'*.

Center for Boligsocial Udvikling (CFBU), (2013): *'Trygheden i danske byområder – En måling af trygheden ved at bo og færdes i udsatte boligområder sammenlignet med andre byområder i Danmark'*.

Center for Boligsocial Udvikling (CFBU), (2015): *'Naboskab i udsatte boligområder – En måling af naboskabet i udsatte boligområder sammenlignet med andre boligområder i Danmark'*.

Den boligsociale helhedsplan for 9220 Aalborg Øst 2013-2016, (2012): *'Velkommen til det østlige Aalborg'*. Boligorganisationerne (Fjordblink, Himmerland, Lejerbo og Vanggården) & Aalborg kommune.

http://www.cfbu.dk/fileadmin/user_upload/dokumenter/Helhedsplaner/160.pdf

DKR, (2014): *'Byplanlægning der skaber tryghed'*. Det Kriminalpræventive Råd og Trygfonden.

Kildeparken 2020, Helhedsplan:

http://www.kildeparken2020.dk/Media/kildeparken2020_01.pdf

Scherg, Rune Holst, (2013): *'Kriminalpræventiv og utryghedsforebyggende miljø- og byplanlægning, en vidensopsamling'*. Statens Byggeforskningsinstitut, SBI. Aalborg Universitet København.

SBI, (1993): *'Bedre bebyggelser – bedre liv?'*. Christiansen, Ulf. Jensen, Morten Kjær. Kristensen, Hans. Lindhardt, Hanne. Varming, Michael & Vestergaard, Hedvig. Statens Byggeforskningsinstitut.

SBI, (2015): *'Udredning om blandede ejerformer i udsatte boligområder'* Statens Byggeforskningsinstitut for REALDANIA.

Statistisk sammenligning af kvarterløftområderne, (2003). *'Kvarterløft i Danmark – integreret byfornyelse i syv danske bydele 1997-2002'*. By og Byg Dokumentation 040, SBI.

Politiets tryghedsindeks, (2014). Politi og Danmarks statistik.

Vestergaard, Hedvig & Haagerup, Christian Deichmann, (2010). *'Et bedre image: Muligheder og udfordringer i boligområder'*. Socialministeriet. Aalborg Universitet.

Ærø, Thorkild & Christensen, Gunvor, (2003): *'Forebyggelse af kriminalitet i boligområder'*. Statens byggeforskningsinstitut, SBI.

Internetkilder i kronologisk rækkefølge:

Internetkilde 1: <http://www.information.dk/297431>

Internetkilde 2: <http://www.trygfonden.dk/Nyheder/2013/11/Et-byrum-til-kriminalitet>

internetkilde 3:

<http://www.sbi.dk/boligforhold/boligomrader/sbiintroside.2006-01-12.8707840929/hvorfor-boligomrader-bliver-problemramte-om-de-selvforsterkende-segregationsprocesser-i-forstederne>

internetkilde 4: <http://videnskab.dk/kultur-samfund/affald-gor-os-til-lovbrydere>

internetkilde 5: <http://www.dkr.dk/h%C3%A6rv%C3%A6rk-og-affald-skaber-utryghed>

Internetkilde 6: www.abhim.dk

internetkilde 7: <http://www.dkr.dk/node/826>

Bilag 1

Kort over Aalborg Kommune

